

Apstrīdēs konkursa rezultātus

Foto - E. Gabranovs

Vēl pacīnīsies. SIA "Balvu autotransports" valdes loceklis Valdis Ančs atzīst, - startējot jebkurā konkursā, jāreķinās, ka rezultāts var būt arī nelabvēlīgs: "Protams, tā nav patīkama ziņa, tomēr vēl pacīnīsīties. Arī pie vissliktākā rezultāta uzņēmums turpinās darbu."

Edgars Gabranovs

18.maijā noslēdzās SIA "Autotransporta direkcija" izsludinātā konkursa par sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanu no 2021.gada piedāvājumu vērtēšana. Iepirkumu komisija uzvarētājus noteica 12 maršrutu tīkla daļās no kopumā 16, tostarp Gulbenes, Alūksnes un Balvu pusē. Konkursa rezultāti paredz, ka turpmāk pakalpojumus sniegs apvienība AS "Nordeka" un SIA "Sabiedriskais transports". Tas nozīmē, ka apvienība SIA "Gulbenes autobuss" un SIA "Balvu autotransports" ir zaudējusi šajā konkursā.

Laikrakstam "Dzirkstele" SIA "Gulbenes autobuss" valdes loceklis Gundars Kristapsons pauda pārliecību, ka viņa vadītā uzņēmuma piedāvājums kopā ar SIA "Balvu autotransports" konkursā par pārvadājumiem Gulbenes, Alūksnes un Balvu novados ir labāks nekā uzvarētājiem, tāpēc apstrīdēs konkursa rezultātu. Viņam piekrīt SIA "Balvu autotransports" valdes loceklis Valdis Ančs: "Pagaidām nevar apgalvot, ka mēs esam zaudētāji, jo iepirkumu komisijas lēmumu apstrīdēsīm ne tikai mēs, bet visticamāk arī daudzi citi. Jāpiebilst, ka konkursu

atkārtoti izsludinās četrās daļās – "Cēsis", "Jēkabpils, Preiļi, Līvāni", "Limbaži, Sigulda" un "Ogre, Aizkraukle". Neko nevar skaidri prognozēt, kamēr nav noslēgti līgumi."

Valsts SIA "Autotransporta direkcija" sabiedrisko attiecību vadītāja Zane Plone informē, ka konkursa rezultātā pasažieri iegūs augstas kvalitātes pakalpojumus, kas tiks nodrošināti ar autobusiem, kuru vidējais vecums 10 gadu periodā būs mazāks par pieciem gadiem: "Informācija par gaidāmajām pieturām autobusos tiks paziņota gan audio formātā, gan vizuāli. Visi transportlīdzekļi būs aprīkoti ar elektronisku maršruta zīmi, drošības jostām, bezvadu internetu (wi-fi), kas izmanto vismaz LTE jeb 4G+ mobilo datu pārraides tehnoloģiju, kā arī tajos būs pieejami bezskaidras naudas norēķini. Trešdaļa autobusu būs aprīkoti ar velosipēdu turētājiem. Šī iepirkuma rezultātā būtiski palielināsies sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība personām ar invaliditāti, jo no 2021.gada vismaz 70% autobusu būs uzstādīts pacēlājs, nodrošinot transportlīdzekļi vismaz vienu vietu, kas paredzēta personai ratiņkrēslā. Tuvākajā laikā Autotransporta direkcija iepazīstinās valdību ar informatīvo starpziņojumu par konkursa rezultātiem un ietekmi uz valsts budžetu 10 gadu griezumā."

Nākamajā
adugunī

- **Sviestmaizes – mākslas darbi**
Iepazīstot gleznotāja Arčimboldo daiļradi
- **Kas ir Bill.me?**
Atbildam uz iedzīvotāju jautājumiem

Atgādinājums skolēniem un viņu vecākiem

Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina, ka vienam no vecākiem ir tiesības saglabāt nodokļa atvieglojumu par bērnu, kurš ir vecumā līdz 19 gadiem un mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē, ja bērns strādā vasaras brīvlaikā (no 1.jūnija līdz 31.augustam). Attiecībā uz bērnu (izglītojamo līdz 19 gadu vecumam), kurš strādās tikai vasaras brīvlaikā (no 1.jūnija līdz 31.augustam), vecākam nav algas nodokļa grāmatiņā jāsvītro ieraksts par bērnu kā apgādājamo un atrašanās vecāka apgādībā netiek pārtraukta automātiski. Vecākam saglabājas atvieglojums par apgādībā esošu personu 250 eiro mēnesī, un bērnam vasaras brīvlaika darba laikā tiek piemērots VID prognozētais neapliekamais minimums mēnesī, izņemot gadījumu, ja bērns strādā pie mikro-

uzņēmumu nodokļa maksātāja. Savukārt tiem vecākiem, kuru bērni (izglītojамie līdz 19.g.v.) paralēli mācībām strādā mācību gada laikā, jāņem vērā, ka bērna atrašanās vecāka apgādībā tiek pārtraukta automātiski – tiklīdz skolēns uzsācis darba attiecības. Savukārt pēc tam, kad skolēns pārtraucis strādāt, vecākiem pašiem bērns jāatjauno apgādībā.

Tiksies pirmajā konsultatīvās padomes sēdē

Precizējam, ka pirmā Balvu novada pašvaldības uzņēmēju konsultatīvās padomes sēde notiks 29.maijā, kurā ievēlēs priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku.

Īsziņas

Vārds redaktoram

Edgars Gabranovs

Nesen kādā valsts iestādē kāds paziņa, kurš nebija sen satikts, ieraugot mani, izbrīnīti jautāja: "Vai tad avīze vēl iznāk?" Atjokoju, ka arī Covid-19 mūs neiznīcinās. Tāpat neviņus atcerējos Viljama Šekspīra teikto, ka cilvēka dzīve ir audums no labiem un sliktiem diegiem. Acīmredzot mūsu atbildība ir tā, lai šo labo diegu būtu pēc iespējas vairāk. Daudzi domīgi groza galvas, dzirdot izteikumus, pat bravūrīgus paziņojumus, ka krīzes laiks ir arī iespēju laiks. Tas, šķiet, ir stāsts par ūdens glāzi - pesimists pusi glāzes uztver kā pustukšu, bet optimists - līdz pusei pilnu. Lai arī neesmu rozā briļļu nēsātājs un mākoņu stūmējs, vērtējot redakcijas darbu, priecājos par diviem projektiem, kurus *vadugunieši* šogad īsteno, pateicoties Mediju atbalsta fonda ieguldījumam no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Lai arī neatkarīgie mediji politiķus nereti kritizē, šobrīd jāatzīst, ka valsts atbalsts ir, un nevar apgalvot, ka par izdevējiem ir aizmirsts. Tiesa, jāraksta projekti, jācinās par katru centu. Un tas ir normāli, jo, kā mēdz teikt, par velti ir tikai siers peļu slazdā.

Viennozīmīgi, 2020.gada aktualitāte ir ārkārtēja situācija, kas joprojām turpinās. Jācer, ka piepildīsies premjera Krišjāņa Kariņa teiktais, ka pēc 9.jūnija valdība ārkārtējo situāciju Latvijā varētu vairs nepagarināt. Tāpat valdības vadītājs uzsver, ka ierastajā ritmā dzīve joprojām neatgriezīsies. Jā, sarežģīts šis laiks ir visiem. Personīgi man visvairāk satrauc, kā klāsies mūsu jauniešiem - 2020.gada absolventiem. Amerikāņu komēdijfilma "Kā Grinčs nozaga Ziemassvētkus" beidzās uz pozitīvas nots. Neļausim nozagt jauniešu sapņus - par jums arī turēšu ikškus! Arī Covid-19 mūs neiznīcinās!

Aicina dalīties atmiņu stāstos

Rugāju ciemam 90.gadskārta

Maruta Sprudzāne

Šogad Rugāju ciemam aprit 90 gadi. Šis fakts rosinājis veidot atmiņu kolekciju, aicinot iedzīvotājus dalīties ar stāstiem, fotogrāfijām, interesantiem faktiem. Vienmēr ieinteresēta faktu vākšanā ir Rugāju Novada muzeja vadītāja Velga Vicupa, kuras rīcībā jau ir zināms fakto apkopojums.

Vietā, kur tagad gar likumoto un bieži applūstošo Vārnieni plešas Rugāju ciems, apdzīvota vieta sākusi veidoties 19.gadsimta beigās. Vispirms uzceltas Rugāju dzirnavas, Aleksandropoles muižas krogs (tagad tur atrodas pasta un bibliotēkas ēka), 1903.gadā Rugāju Tautskola (Sociālās aprūpes centrs), blakus tai 1911.gadā Aleksandropoles Lauksaimniecības biedrības nams. Kur Lubānas iela, kādreiz bijusi apdzīvota vieta Kurmene. Tur 1911.gadā sāktu celt un 1913.gadā atvērta Kurmenes I pakāpes krievu pamatskolu, 1916.gadā - iesvētīta Svētā Nikolaja Aleksandropoles pareizticīgo baznīca. Šo celtni tuvumā īpaši intensīva apbūve sākās pēc 1922.gada, kad dibināts Rugāju pagasts ar administratīvo centru Rugājos. Valdes nams ierīkots bijušajā Aleksandropoles muižas kroga ēkā, tādējādi veidojot apdzīvotās

Foto: no muzeja arhīva

Apdzīvotās vietas attīstība. Ciema attīstība noritēja strauji, jo Rugāji atradās ceļu krustojumā, bija izdevīga satiksme. 1930.gadā Rugājiem piešķīra ciema tiesības. Cauri Rugājiem izbūvēja Sitas-Rēzeknes dzelzceļu ar staciju Rugājos. 30.gadu beigās Rugāju ciemā bija trīs konfesiju dievnamu.

vietas centru. Nav precīzu ziņu, kāpēc šo jaunveidojošos apdzīvoto vietu sāka saukt par Rugājiem, nevis par Aleksandropoli vai Kurmeni. Iespējams, nosaukumam ir saistība ar dzirnavnieka Rugāja vārdu, jo Rugāja dzirnavas (tagad Rugāju novada vidusskola) bija visvecākā ēka, kas uzcelta. Kurmenes nosaukums saglabājies, nodēvējot tajā galveno Rugāju ielu.

1935.gadā Rugāju ciemā bija 39 dzīvojamās ēkas, 275 iedzīvotāji. Statistika liecina, ka tie bija 65,5% latvieši, 31% ebreji, 3,5% krievi. Ciemā bija arī Ķirsona un Ērkšķa dzirnavas (4 darbinieki, 15000 latu gada apgrozījums), dažādas tirgotavas. Katru mēnesi notika tirgus, un gadā bija četri gadatirgi. Nav precīzi zināms tirgotavu un sīko veikaliņu skaits kopumā, bet bija 25 ebreju veikali.

Vasaras atpūtai

Kāds krokodils Balvu ezerā!

Zinaida Logina

Aizvadītās nedēļas nogalē Balvu ezera viļņos sāka šūpoties piepūšamās atrakcijas. "Wake up Balvi" saimnieks JĀNIS JAUNTĒVS atzīst, - atkal paplašināts atpūtas iespēju piedāvājums ar peldošo atrakciju parku.

Balvu ezera peldvietā saulainajā svētdienā kāda māmiņa nevarēja vien nomierināt savu piecgadnieku, kurš skaļi sauca: "Paskat, kāds smuks krokodils ezerā! Gribo palēkāt!" Jānis Jauntēvs, šīs idejas realizētājs, saka, ka ir gandarīts, ka atbalstīts projekts, par ko iegādātas un uzstādītas peldošās ūdens atrakcijas. Balvu ezerā jau darbojas 200m garš veikparks ar divām konstrukcijām - kikeriem jeb trampļiniem, ko vasarās iecienījuši aktīvās atpūtas cienītāji. "Par šo aktivitāti jau informēju sociālo tīklu lietotājus. Svētdien atrakcijas uzstādījām un paši izmēģinājām. Šobrīd vēl turpinām pēdējos sagatavošanās darbus, lai pavisam drīz uzņemtu aktīvos apmeklētājus. Gatavojam laipas piekļuvei. Domājam, kā sakārtot savu darbu, lai ievērotu visus valstī noteiktos šī brīža ierobežojumus, ja atvērsim ātrāk. Ceram, ka ārkārtas situāciju nepagarinās. Tomēr uzrunāšu gan pašvaldību, gan attiecīgās institūcijas, lai uzzinātu, kā labāk rīkoties," pārdomās dalās Jānis Jauntēvs, pieļaujot domu, ka oficiālā objekta atklāšana tomēr būs pēc 9.jūnija. Viņš neslēpj, ka ideju noskatījies no konkurentiem, un Balvi būs viena no apmēram piecām vietām Latvijā, kur šādi peldošie atrakciju parki pastāv - Ventspilī, Rīgā. "Izveidosim laipu teju līdz atrakciju parkam, bet paliks apmēram divus metrus garš gabals, kas būs jāveic peldot. Tikai tad varēs nokļūt atrakcijās. Jo lietot to drīkstēs tikai tas, kurš prot peldēt. Atrakcijās būs dažādi slidkalniņi un šķēršļi. Svarīga būs drošība, tāpēc mēs vēl par to diskutējam. Uzraugam vajadzēs būt ar iemaņām un zināšanām glābšanas darbos. Atrakciju parks ūdenī ir norobežots, lai ziņkārīgie netuvotos un neložņātu. Ir uzstādīta videonovērošana," skaidro privātā atrakciju parka saimnieks. Viņš piebilst, ka joprojām varēs izmantot gan SUP dēļu nomu, gan ūdensslēpes, katamarānus un karsto kubulu.

Foto - Z.Logina

"Wake up Balvi" piedāvās peldošo atrakciju parku. Arī viņi gaida karantīnas beigas un gatavojas aktīvajai vasaras sezonai.

Foto - Z.Logina

Uzliktas pārgērbšanās kabīnes. Balvu ezera peldvietā jau uzstādītas divas pārgērbšanās kabīnes.

Latvijā

Aktivitātes varēs īstenot klātienē. 21.maijā Ministru kabinets lēma par vairāku ierobežojumu atcelšanu izglītības, interešu izglītības, sporta un kultūras jomās. No 1.jūnija klātienē varēs norisināties:

- Valsts pārbaudījumi un iestājpārbaudījumi pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpē, kā arī pieaugušo mācību un interešu izglītības process. Klātienē formātā varēs izmantot arī profesionālās kvalifikācijas eksāmenu un iestājpārbaudījumu norisei.

- Bērnu nometnes, kuru rīkošanai Izglītības un zinātnes ministrija ir sagatavojuši detalizētas vadlīnijas dažādu nometņu organizatoriem.

- Neievērojot 2 metru distanci, sporta treniņi tiem sportistiem, kuri ir Latvijas pieaugušo izlašu, Latvijas Olimpiskās vienības un Latvijas Paralimpiskās vienības dalībnieki, kā arī tādu komandu sporta spēļu augstāko līgu komandu dalībnieki, kuri veic no rakstveida līguma izrietošus sportista pienākumus. Ciņu sporta veidu sportistiem joprojām jāievēro 2 metru distance.

- Organizētu amatiermākslas kolektīvu, piemēram, koru, deju kolektīvu, pūtēju orķestru, kokļu mūzikas ansambļu, vokālo ansambļu, amatierteātru, folkloras kopu, etnogrāfisko ansambļu, tautas mūzikas grupu vai kapellu, tautas lietišķās mākslas studiju vai pulciņu u.c. amatiermākslas kolektīvu darbība un mēģinājumi iekštelpās un ārtelpās, ievērojot kultūras ministra noteikto kārtību un noteiktos fiziskās distancēšanās un epidemioloģiskās drošības pasākumus.

Izcīna Latvijai virtuālā čempionāta zeltu. Svētdienas vakarā noslēdzās līdzjutēju balsojums virtuālajā pasaules čempionātā hokejā, ko organizēja Starptautiskā Hokeja federācija (IIHF), un tajā pārliecinoši uzvarēja Latvija, zelta finālā ar rezultātu 8:5 sakaujot Somijas līdzjutējus. IIHF ziņo, ka 64 virtuālajās spēlēs saņemtas 778 712 balsis - vidēji uz katru spēli 12 167, kas aptuveni atbilst sēdvietu skaitam arēnā.

(Ziņas no portāliem www.delfi.lv un www.lsm.lv)

Vai atbalstāt viendzimuma laulību reģistrēšanu?

Viedokļi

Kam sabiedrība vēl nav gatava?

RAIMONDS PETROVICS, iniciatīvas par viendzimuma partnerattiecību reģistrēšanu autors

Šobrīd iniciatīva par viendzimuma partnerattiecību reģistrēšanu, kas sabiedrības iniciatīvu platformā *manabalss.lv* savākusi vairāk nekā 10 000 balsu, vēl nav iesniegta izskatīšanai Saeimā. To plānots izdarīt tuvāko divu nedēļu laikā. Pagaidām nogaidu, lai sakarā ar Covid-19 nekas netiktu sasteigts.

Iespēja legāli reģistrēt viendzimuma partnerattiecības ir vienlīdzības jautājums visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, tajā skaitā arī Latvijā. Patlaban viendzimuma pāriem legālu atzīšanu piedāvā 47 valstis, no kurām 27 ietilpst Eiropas Savienības Padomē. Pirmā valsts pasaulē, kas atļāva viendzimuma pāriem slēgt civilo savienību, bija Dānija, kura par šādu soli izšķīrās 1989.gadā. Diskusijās par viendzimuma pāru laulībām visās domstarpības parasti raisa priekšstati par to, kas ir laulība, bet nereti diskusijās Latvijā atklājas arī no PSRS laikiem dziļi iesakņojusies homofobija un diskriminācija pret lesbietēm un gejiem. Pašos pamatos šis ir jautājums par vienlīdzību likuma priekšā. Civila laulība, civila savienība vai reģistrētas partnerattiecības nozīmē tiesības, atbildību un garantijas, ko valsts sniedz pārim, kas atrodas stabilās attiecībās. Viendzimumu attiecību pāriem ir ierobežotas tiesības. Nevar nokārtot nedz mantojuma un dāvinājuma lietas, atduroties pret nesamērīgi lielākiem nodokļiem un nodevām (precētu pāru gadījumā), nedz nodrošināt piekļuvi medicīnas informācijai un lēmumiem par savu dzīvesbiedru kritiskās medicīniskās situācijās, nedz iesniegt dzīvesbiedra čekus par attaisnotajiem izdevumiem VID. Nevar saņemt pabalstus pēc laulātā nāves un tamlīdzīgi. Turklāt ir vēl ļoti daudz citu ierobežojumu, kurus varētu uzskaitīt un uzskaitīt. Uzskatu, ka Lat-

vijas valdība nedrīkst diskriminēt viendzimuma pārus un izslēgt tos no aizsardzības, kas tiek garantēta oficiāli atzītai laulībai starp vīrieti un sievieti. Latvijas valdībai jāturpina cīnīties pret diskrimināciju, kas balstīta uz seksuālu orientāciju, un jāveicina cieņpilna attieksme pret lesbietēm, gejiem un biseksuālām personām. Tiesību piešķiršana viendzimuma pāriem neko neatņem atšķirīgu dzimumu pāriem, kas jau bauda šīs tiesības. Uzveru, ka šīs tiesības nekļūs mazāk vērtīgas vai vājākas tikai tāpēc, ka tādas būs vēl vairākiem cilvēkiem. Mūsu sabiedrību veido indivīdu, attiecību un ģimeņu daudzveidība. Pienācis laiks to uzlūkot kā labu īpašību.

Kas attiecas uz viedokli, ka viendzimuma laulības grauj tradicionālās ģimenes vērtības, manas domas ir ļoti lakoniskas. Kam sabiedrība nav gatava? Cilvēktiesībām? Tolerancei pret visiem? Vienlīdzībai? Tad varbūt aizliegsim sievietēm balsot? Manuprāt, šis nav jautājums par to, vai sabiedrība ir gatava. Vai sabiedrība bija gatava aizliegt nāvessodus, iestājoties ES? Demokrātiskā valstī tiesiski aizsargātām ir jābūt visām sociālajām grupām. Demokrātija nav puļa tirāniska darbība. Kāpēc viendzimuma pāri nedrīkstētu adoptēt bērnus? Tos bērnus, kurus pameta vai izņēma no citām, tā dēvētajām 'normālajām' ģimenēm? Tos bērnus, kuri nonākuši bērnunamos, jo piedzima cilvēkiem,

kuriem bija tā dēvētās 'normālās' attiecības? Definējiet, kas ir labi un normāli? Sist bērnus, dzert, nerūpēties par viņiem un ietekmēt emocionāli, vai ļaut šiem bērniem dzīvot labā, saskanīgā, bet tomēr homoseksuālā ģimenē? Kāpēc tā dēvētie 'normālie' cilvēki driest visu? Arī ar izvirtībām bērnu klātbūtnē šie cilvēki var nodarboties, bet homoseksuāli cilvēki nē? Pedofili arī nāk no 'normālās' sabiedrības daļas, ne no homoseksuāliem cilvēkiem. Cilvēkiem ir tik daudz aizspriedumu, kaut pašiem apkārt ir tikpat daudz kretīnu, kuri skaitās 'normāli'. Tas ir tas pats rasisms, kad cilvēkus iedala baltādainajos un tumšādainajos cilvēkos. Tādēļ aicinu Saeimu lemt par likuma maiņu – juridiski reģistrēt viendzimuma līdzpieteicēju ģimeņu attiecības. Sabiedrība no tā iegūs lielāku vienlīdzību, un beigsies diskriminācija starp sabiedrības daļām. Jebkurā gadījumā uz šo iniciatīvu skatos pozitīvi. Ir nedaudz mainījies Saeimas sastāvs, līdz ar to ir liela iespēja, ka beidzot Saeima ieklausīsies visā sabiedrībā.

Es personīgi kā šīs iniciatīvas autors neesmu saskāries ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem, izņemot komentāru troļļus. Draugi mani atbalsta un ir kopā ar mani. Pats esmu homoseksuāls un atrodošs jau ilgtermiņa attiecībās. Šobrīd plānoju rudenī Dānijā apprecēties ar savu puisi, bet, cerams, to varēsim izdarīt jau Latvijā. Ļoti negribētos pamest savu dzimteni.

Kaut ko tādu piedzīvot nevēlos

SVETLANA ROMANOVSKA, Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja

Kopš radīta mūsu pasaule, dabas galvenā funkcija bijusi un ir nepārtrauktība. Pasaule nedrīkst beigties, jo tā iekārtots viss dzīvais tajā – sākot no molekulām, beidzot ar cilvēkiem. Lai nebeigtos pasaule un dzīvība, visam ir jābūt nevis vienkārši pa pāriem, bet vienam sievišķajam un otram vīrišķajam. Tieši tādēļ, atbalstot viendzimuma pāru laulības un šīs novirzes no normas, mēs brutāli iejaucamies normālajā

lietu attīstības ciklā.

Zinātnieki izpētījuši, ka homoseksuāli cilvēki medicīniski no pārējiem ne ar ko neatšķiras. Viņiem ir tādas pašas hromosomas kā visiem citiem. Nav atrastas nekādas mutācijas, kas varētu liecināt par to, ka tā varētu būt kāda slimība vai novirze. Absolūti nekas neatšķiras. Tātad par ko šādā gadījumā varētu runāt? Nesen izlasīju, ka 8-10% populācijas pārstāvju, kas neturpina dzimtu, ir ieprogrammēti lielajā cilvēces datorā, lai planēta neaizietu postā no pārapdzīvotības. Ja arī neticam medicīnu apgalvojumam un pieņemam, ka homoseksuālisms ir slimība, tad kādēļ par to visu laiku kliegt? Mūsu seksuālā dzīve ir absolūti privāta lieta, kurā nevienam nav nekādas darišanas un tiesību iejaukties. Turklāt mēs neejam pa ielu un nekliedzam, ka esam normāli. Ja līdz valdības lemsšanai nonāks arī iniciatīva atļaut homoseksuāliem pāriem adoptēt bērnus, tad šo jau es klasificēju kā noziegumu. Mēs nedrīkstam aizmirst, ka mazs bērns tieši ģimenē jau no mazotnes iegūst priekšstatu par lietu kārtību. Kā viņš pēc tam varēs veidot savu dzīvi, ja mājās būs divas mammas vai divi tēvi? Citiem bērniem ir mamma un tētis, bet viņam būs divi tēti. Ies uz skolu ar diviem tētiem vai divām mammām? Manuprāt, tas ir amorāli. Ja arī kādam mūsu valstī šādas attiecības ir

pieņemamas, tad to nevajag nest sabiedrībā. Ja šie cilvēki nenodara pāri citiem, lai viņi aiz savām aizslēgtām durvīm dara, ko grib.

Jā, daudzās Eiropas valstīs viendzimuma laulības jau sen ir atļautas, legalizētas arī narkotikas. Tad atļausim visu! Lai izput tā mūsu pasaulē! Šī ir vienīgā kļūda dabā! Jau tā pēdējos gados cināmies, lai nesabrūk ģimene kā institūcija. Ja tas notiks, sabruks visa lietu kārtība. Savā ikdienas darbā ik gadu redzu, kā sarūk noslēgto laulību skaits. Diemžēl aizvien vairāk un vairāk jauno cilvēku izvēlas dzīvot neregistrēti, un tikai tad, kad notiek nepatīšanas un jau ir par vēlu, saprot, ka tomēr vajadzēja apprecēties. Turklāt no citu kļūdām mācāmies nelabprāt... Bet, domājot par viendzimuma laulību legalizēšanu, man ienāca prātā kāda doma. Varbūt katram no mums, ieskatoties spogulī, būtu personīgi sev jāuzdod jautājums: ja man būtu divas mātes vai divi tēvi, vai es gribētu būt bērns šādā ģimenē? Vai tomēr labāk gribu, lai manā dzimtā viss ir kārtībā.

Ja jautājumu par atbalstu viendzimuma laulībām uzdotu man, atbilde būtu, - protams, nē. Kļūdas dabā bijušas vienmēr, kopš pasaule pastāv. Un, ja nebūtu veicinošu apstākļu, kā, piemēram, tas, cik daudz par homoseksuālisumu pēdējā laikā runājam, iespējams, šis inte-

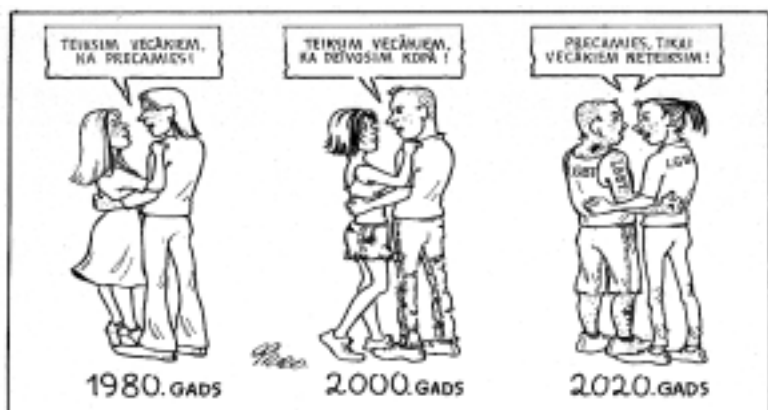
reses tā arī paliktu iedīgli. Taču jāsecina, ka šobrīd diemžēl valda visatļautība. Viens no pirmajiem Latvijā par homoseksuālu cilvēku dzīvi un kopdzīvi skaļi sāka runāt žurnālists Kārlis Streips. Bet rodas jautājums, kādēļ man būtu jāinteresējas par to, ko dara Streips aiz aizslēgtām durvīm? Visi citi cilvēki taču nestāta par šīm personīgās dzīves niansēm – tas ir mūsu noslēpums un privātā dzīve, kuru neiznesam publiskai apskatei. Piemēram, ja cilvēks ir saslimis, viņam taču nav jāiet un jāklie dzīvot pilnā balsī par to visiem pārējiem.

Saprotu, ka viens no lielākajiem argumentiem, kurus min homoseksuāli cilvēki, mēģinot pārliecināt par attiecību legalizēšanu, ir mantiskās lietas. Viņi uzsver, ka oficiāli neregistrējot laulību, nav iespējas, piemēram, iegādāties kopīpašumu vai atstāt bērnam mantojumā privātmāju vai dzīvokli. Taču tam es nepiekrītu. Ir daudz citu dažādu veidu, kā to izdarīt. Kaut vai, piemēram, uzrakstot testamentu.

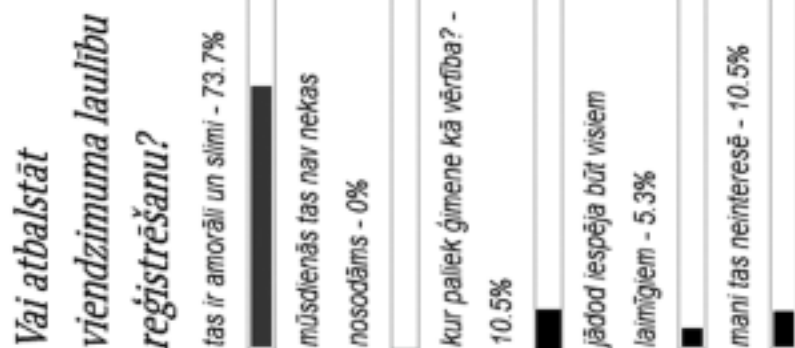
Jau 34 gadus esmu aizvadījusi darbā Balvu dzimtsarakstu nodaļā un teikšu atklāti, - pat negribu iedomāties dienu, kad man būtu jāreģistrē laulība homoseksuālam pārim. Vienīgā mana cerība ir, - ja, neskatoties ne uz ko, šādu murgu Latvijā tomēr pieņems, es paspēju aiziet pensijā. Kaut ko tādu piedzīvot patiešām nevēlos.

Viedokļus uzklusija A.Ločmelis un S.Karavoičika

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Lasītāja ierosināts temats

Par savu tēlu domājot

Maruta Sprudzāne

Laikraksta 22.maija numurā varēja lasīt sarunu ar kaimiņnovadā Alūksnē dzīvojošo un strādājošo ainavu arhitekti Baibu Tīci, kura dalījās ierosmēs par zaļo dzīvžogu veidošanu un piemērotu augu, koku vai krūmu izvēli šim mērķim. Tēmas turpinājumā vēlējāmies sniegt informāciju arī par Balvu novadā esošu kārtību dzīvžogu, sētu vai citu individuālo īpašumu robežzīmju veidošanu pilsētā. “Vaduguns” uzrunāja Balvu novada pašvaldības būvvaldes vadītāju ANITU AVOTIŅU, kā arī tikās ar vairāku individuālo īpašumu saimniekiem, lai uzklātos viņu praktiskā darba pieredzi dzīvžogu veidošanā.

Balvu pašvaldībā nav speciālista - ainavu arhitekta, kā tas ir citās pilsētās vai novados. Būvvaldes vadītāja A.Avotiņa uzskata, ka tāds arī nav vajadzīgs, ko viņš te darītu, jo ainavu speciālistam, viņasprāt, nav sakara ar dzīvžogiem. Pie kā iedzīvotājiem griezties, lai zinātu noteikumus un uzklātos kādu padomu gan par dzīvžogu, gan sētu vai žogu uzstādīšanu savos īpašumos? A.Avotiņas ieteikums katram pašam sameklēt Balvu novada teritorijas plānojumu no 2012. līdz 2023.gadam, atverot novada mājaslapu internetā, un iepazīties ar tur rakstītajiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Viss esot skaidri pateikts. Nekādus komentārus vai skaidrojumus par žogu, sētu vai dzīvžogu ierīkošanu vadītāja sniegt nevēlējas.

Noteikumi jālasa un jāsaprot pašiem

Teritorijas plānojumā ir sadaļa “Prasības ārtelpas elementiem”, kurā var izlasīt vispārīgu rakstura prasības žogu ierīkošanā. Punktā par žoga minimālo caurredzamību, atkarībā no tā augstuma, teikts: līdz 1,45 m - 30%, līdz 1,75m - 50%, par 1,75m augstākam - 80%, bet pie ceļiem ar grants vai grunts segumu žogu minimālā caurredzamība netiek noteikta. Punktā par prasībām žogu būvniecībai teikts, ka žogu un vārtu augstumu, caurspīdīgumu, krāsu un materiālu saskaņo ar būvju arhitektūru. Taču maksimālais žogu augstums noteikumos nav pateikts. A.Avotiņa pieļāva, ka tas varētu būt 1,80 metri. Par dzīvžogiem noteikumos vispār nav nekas atrunāts. Tas nozīmē, ka, piemēram, tūjas vai egles Balvos pašreiz drīkst audzēt, cik garas katrs vēlas. A.Avotiņa gan pieļauj, ka pēc laika kaut kas noteikumos varētu arī mainīties, ja iedzīvotāji paši izteiks priekšlikumu arī dzīvžogu augstumos noteikt ierobežojumus. Šie nākamie noteikumi jāizstrādā jau līdz 2023.gadam, kad beigsies pašreizējā novada teritorijas plānojuma termiņš. Iedzīvotājiem jāseko līdzi paziņojumam par jaunā novada plānojuma izstrādes pieteikumu.

Kā būvvaldes vadītāja vērtētu Balvos iedzīvotāju uzstādīto žogu, sētu un dzīvžogu kopskatu? Viņas teiktais: “Neesmu to darijusi. Man ir citi pienākumi.”

No kaimiņu pieredzes

Alūksnē augu dzīvžogiem pastāv augstuma ierobežojumi. Ainavu arhitektes Alūksnē Baibas Tīces pārlicība ir, ka ar gadiem iedzīvotāji paliek zinošāki un saprotošāki arī savas apkārtnes vides veidošanā. Tagad par šo tēmu ir arī daudz vairāk informācijas, ko sniedz masu mediji. Alūksnes pilsētai ir gan dārznieks, gan ainavu arhitekts un ir skaidri noteikumi, kas jāievēro iedzīvotājiem. Pirms desmit gadiem ainavu arhitekta specialitāte bija jaunums, sabiedrība neatšķīra šos speciālistus no dārzniekiem un nesaprata arī viņu darba būtību. Tagad priecē, ka pēdējos gados daudzās pilsētās ir šāds speciālists un, kā saka Baiba Tīce, viņu darba rezultāts pilsētām piedod izkopta tēla noskaņu, kā arī palīdz izglītēt vietējos iedzīvotājus. Vismaz tā vajadzētu būt.

Paliek arvien skaistāka

Balvi ar katru gadu paliek zaļāki un sakoptāki. Tāds vērtējums dzirdēts gan no ciemiņiem, kuri vasarā atbrauc pie radiem vai draugiem, gan arī no vietējiem. Laikraksta uzrunātie individuālo īpašumu saimnieki jutās pārsteigti, ka pievēršamies žogu un dzīvžogu tēmai, taču vienlaikus puda prieku, ka tā nonākusi uzmanības lokā, jo nav mazsvarīga. Viņu

Dārzs pavasarī. Valentīnas Berķes dārzs līdz ar ziedošajiem košumaugiem ielas malā pamanāms pa gabalu. Tagad, pavasarī, augi zaļo ar pilnu sparpu, puķes drīz raisīs pumpurus. Augi mil tos, kuri saprot to valodu.

skatījumā, Balvos individuālo īpašumu norobežošanai cilvēki ierīko ne vien sētas, uzliek žogus, bet stāda arī savai rocībai un sapratnei atbilstošus dažādus zaļos augus. Kā tas izdodas un izskatās, - var spriest katrs pats.

Patiešām apbrīnas vērts

BIRUTA CELMIŅA Raiņa ielā, Balvos, atzīst, ka sen jau ievērojusi garāmgājēju uzkrītošos skatus un interesi, vērojot kopto dzīvžogu gar viņas māju. Tas atrodas pašā ielas malā un priecē ar savu koši zaļo izskatu. Taču ne tikai to vien. Kad dzīvžogu apcerp, tas ir apbrīnas vērts sava vienreizēji perfektā cirpuma dēļ. Birutai kopt īpašumu palīdz arī māsa, saimniece pati daudz un citīgi strādā dārzā, taču pēdējā laikā, kā atklāja Biruta, viņa Balvos ir atradusi arī prasmīgu palīgu, ko aicināt talkā dzīvžoga sakopšanai. Drīzumā zaļajai rotai plāno kārtējo apgriešanu.

Stādus dzīvžogam ielas pusē pirms daudziem gadiem izvēlējies Birutas vīrs, nopirkdams dekoratīvās ‘zelta jāņogas’ augus. Laika gaitā krūmiņi sakoplojuši un, tā kā tos prasmīgi kopj, saauguši ļoti blīvā, necaurredzamā žogā. Reizumis Biruta krūmus arī *pabaro*. Gar viņas īpašumu otrā pusē kuplo citu dekoratīvo krūmu dzīvžogs, kas arī pievelk skatu ar savu skaistumu. Atliek piebilst, ka viss Birutas dārzs ir ļoti glīti iekopts. Tā rota ir zaļais mauriņš, kurā tagad zied augļu kociņi, divās siltumnīcās zaļo tomāti, un pēc laika dārzā būs arī košo ledeņu dobe. Ne velti garāmgājēji izsaka apbrīnu. Toties Biruta vēlējas pateikt kritiku pilsētas saimniekiem, kuriem būtu jākopj zaļā zona aiz trotuāra līdz ietvei. To reizumis gan nopļauj, taču neviens nesalasa nomestos papirus vai pudeles.

Tūjas regulāri aplīdzina

Balvos daudz kur savu īpašumu norobežošanai iedzīvotāji ir sastādījuši tūjas. Vairumā gadījumu – pa perimetru, ļaujot tām netraucēti stiepties garumā. Vieniem tāds variants ļoti patīk, jo tūjas visai ātri aug, veidojot necaurredzamu sienu un aizsedzot skatus. Citiem šie augi arī nepatīk, jo tūjas uzskata par piemērotām tikai kapos. Arī speciālistu viedoklis ir, ka pilsētā ļoti garas tūju sienas neizskatās glīti.

Pensionāri VĪKSNĪŅI Baznīcas ielā tūjas iestādīja pirms gadiem astoņiem, taču viņi tās vasarā vai reizes trīs apgriež. Dzīvžogs aizsedz īpašumu ielas pusē, taču vienlaikus ir pievilcīgs un izdaiļo dzīvojamo māju, neaizēnojot tai gaismu. Valija ar dzīvesbiedru Skaudri ir jau krietnos gados, taču zaļo augu kopšana un vides iekārtošana ir viņu nebeidzams darbs. Tūju izvēle bijusi dēla izvēle, tādēļ tās sastādīja kādreizējo liepu vietā. Viksniņu ģimene dod priekšroku ne pārāk augstam zaļajam dzīvžogam, tādēļ tūjas ielas pusē regulāri aplīdzina. Tūjas viņiem patīk arī tādēļ, ka ar tām mazāk darba, rudenī nav jāvāc lapas. Tūju augšpusi Valija aplīdzina

Ļoti skaists un kopts. ‘Zelta jāņogu’ krūmi gar ielu veido blīvi saaugušu krāšņu zaļo žogu. Agrāk Biruta Celmiņa ar māsu žogu cirpa ar rokas šķērēm, tas prasīja spēku un ilgu laiku. Tagad viņa iegādājusies elektrisko aparātu, kas apgriešanu ļoti atvieglo. Vēl labāk, ja izdodas sarunāt kādu prasmīgu palīgu. Biruta atzīst, ka ir ļoti prasīga un raugās, lai darbs būtu izdarīts perfekti.

pati ar dārza grieznēm. Kad iegādājās šo īpašumu, iestādīja arī dzīvības kociņu, kā ieteikuši kaimiņi. Tas arī tagad sakoplojis un skaisti zaļo.

Balti ziedoši ķekari

Sarunā ar “Vaduguni” ainavu arhitekte Baiba Tīce no Alūksnes jau stāstīja, ka dzīvžogus var saudzēt un veidot ļoti dažādus. Var izmantot augu kombinācijas, norobežošanai iestādīt ziedošus krūmus, ko arī var formēt pēc patīkšanas.

Arī Balvos ielas pusē, gar mājām, var redzēt tagad, pavasarī, skaisti ziedošus košus krūmus. Pilsoņu ielā skatu pievelk īpašums ar spirejām. Kā baltas kupenas noliecās to ķekarainie zari, aicinot lūkoties, kas aug tālāk. Izrādās, viss pagalmis ir vienās puķu dobēs un dažādos augos. Galvenā saimniece te VALENTĪNA BERĶE, kurai palīdz arī dēls Valdis.

Valentīna strādā maiņu darbu, taču viņai pietiek laika arī dārzam, jo tas ir sirdsprieks. Baltās spirejas iestādītas tādēļ, ka ieraudzījusi ziedošos krūmus citviet un tie ļoti iepatikušies. Tagad tiem jau ceturtais gads, košumkrūmi labi paaugušies un pēc noziedēšanas tos vajadzēs sākt formēt. Nākamajā pavasarī spirejas atkal jauki ziedēs. Valentīna atzīst: “Augi un puķes ir mana lielā vājība. Ja pietiktu naudas, dārzs būtu vēl vairāk aizstādīts. Citi jau arī brīnās, kur tik daudz no visa kā.” Dārza kopšanu un vides izdaiļošanu Valentīna apgūvusi pati, vadoties no savām izjūtām, daudz ko iemācījusies no mammas, par jaunumiem palasa interneta portālos. Pati saka, - kamēr būs spēks, tikmēr neliegs sev šo lielo dzīves prieku.

Lappusē "Jūs jautājat, mēs atbildam" ikviens var rast atbildi uz sev interesējošiem gan praktiskiem, gan juridiskiem, gan citiem jautājumiem.

Rakstiet uz e-pastu: vaduguns@apollo.lv, zvaniet 29360850, 645 22126. Mēs centsimies noskaidrot!

Vai Viļakas iedzīvotāji var pieteikties palīdzībai?

"Dzīvoju Viļakas novadā. Gribu uzzināt, vai arī es varu pieteikties palīdzībai no brīvprātīgo palīdzības kustības #paliecēmājās, ko tā reklamē televīzijā? Kas jādara, lai pieteiktos?" jautā vietējais iedzīvotājs.

Kā informēja nu jau bijusī Viļakas novada sociālā dienesta vadītāja ILZE ŠAICĀNE, pagaidām novadā neviens nav izteicis vēlmi saņemt šāda veida palīdzību: "Mēs, protams, sazināties ar cilvēkiem, kuri ir mūsu redzeslokā, lai uzzinātu, vai nepieciešama palīdzība. Sniedzam cilvēkiem nepieciešamo atbalstu, kas saistīts ar mūsu tiešajiem pakalpojumiem - mājas aprūpi vai citiem sociālās aprūpes institūciju pakalpojumiem. Tieši šādā formātā mūsu palīdzība pagaidām nav lūgta." I.Šaicāne atklāj, ka līdz šim ir saņemti tikai iesniegumi ar lūgumu piešķirt pārtikas pakas, un novada daudz bērnu ģimenes jau saņem šādu pakalpojumu: "Bet krīzes atbalstam mūsu vai brīvprātīgo kustības #paliecēmājās palīdzību pagaidām neviens nav lūdzis."

Viļakas novada Sociālais dienests informē iedzīvotājus par iespēju izmantot brīvprātīgo palīdzības kustības #paliecēmājās platformu, lai nodrošinātu papildus palīdzību riska grupas iedzīvotājiem un tiem, kam ir jāievēro pašizolācija. Brīvprātīgo palīdzības kustības mērķis ir savest kopā brīvprātīgos ar cilvēkiem, kam palīdzība nepieciešama visvairāk - senioriem un citiem cilvēkiem pašizolācijā, kuriem noderētu kāds, kas aiziet uz veikalu vai aptieku. Visi brīvprātīgie un cilvēki, kuriem palīdzība ir nepieciešama, reģistrējas brīvprātīgo palīdzības kustības platformā, līdz ar to saziņa starp cilvēkiem ir droša.

Brīvprātīgo kustība ir pašorganizēta grupa, kura caur zvanu centru un mobilo aplikāciju savieno jebkuru cilvēku apkaimē, pilsētā vai novadā, kam nepieciešama palīdzība, ar brīvprātīgajiem - līdz cilvēkiem, kas vēlas palīdzēt. Šobrīd par brīvprātīgajiem ir pieteikušies 350 cilvēki visā Latvijā.

Brīvprātīgo atbalstam strādā reģionālie koordinatori, kas veido arī saikni ar vietējām pašvaldībām, NVO un uzņēmējiem. Palīdzības tālrunis 25661991 darbojas visu diennakti un pieņem pieprasījumus latviešu, krievu un angļu valodā. Saņemtie pieprasījumi nonāk mobilajā aplikācijā, kas piesaistīta ģeogrāfiskai vietai. Gadījumos, kad ir nepieciešama profesionāla vai cita veida palīdzība, #paliecēmājās vienmēr sazināsies ar pašvaldību, sociālo dienestu vai citu organizāciju. "Aicinām brīvprātīgos pieteikties koordinēt kustību #paliecēmājās Viļakas novadā, sazinoties ar Sociālo dienestu pa tālruni 27823247," rosina Viļakas novada Sociālā dienesta vadītāja I.Šaicāne.

Ko pārbauda donoru asins analīzēs?

"Pirms asins nodošanas donoram ņem asins analīzi. Kādus parametrus šajā analīzē pārbauda? Vai, pārbaudot asinis, var redzēt, ka cilvēkam, piemēram, ir ļaundabīgs audzējs vai kāda cita nopietna slimība? Un vai par to tiek paziņots donoram?" jautā Pēteris no Balviem.

Valsts asinsdonoru centrs sniedza šādu atbildi: "Pirms asins ziedošanas donoram ir jāaizpilda speciāla anketa, kurā ir ietverti jautājumi par dažādām saslimšanām, ceļojumiem, medikamentu lietošanu un citi, kas ir pirmais filtrs donora veselības atbilstības izvērtēšanā. Pēc tam seko saruna ar ārstu, kuras laikā tiek pārrunāti anketā atzīmētie jautājumi, kā arī mērīts hemoglobīna līmenis un asinsspiediens. Savukārt asins nodošanas procedūras laikā sagatavo vairākus asins paraugus, lai laboratoriski izmeklētu, vai donora asinis nav pazīmju, kas liecina par saslimšanu ar HIV, C vai B hepatītu vai sifilisu. Donoram pirms asins ziedošanas ir iespēja izvēlēties, kam paziņot infekciju marķieru laboratorijas izmeklēšanas rezultātus gadījumā, ja tiks konstatētas novirzes no normas - personīgi donoram, pēc viņa deklarētās dzīvesvietas, vai viņa ģimenes ārstam (abos gadījumos rezultātu saņemējs tiks informēts ar ierakstīto vēstuli)."

Ko var atrast šajās mājaslapās?

"Vaduguns" 9.aprīļa numurā bija publicēts Viļakas jauniešu iniciatīvu centra darbinieces E.Sprukules ieteikums izveidot savas dzimtas koku, kur bija minētas vairākas mājaslapas. Ko var uzzināt šajās mājaslapās? Vai par to izmantošanu jāmaksā?" jautā kāda balveniete.

E. SPRUKULE atbild: "Izmantojot internetu mājaslapu <https://www.myheritage.lv>, var viegli izveidot pārskatāmu ciltskoku, ievadot radnieku datus - vārdu, uzvārdu, dzimšanas / miršanas gadu, dzimumu. Šī lapa arī atsūta ziņu, ja kāds cits lietotājs veido ciltskoku ar līdzīgiem datiem un jautā, vai tie nav jūsu radi. Šajā mājaslapā ir arī maksas versija, kurā noteikti ir vairāk iespēju. Adresē <https://timenote.info/lv> pēc vārda, uzvārda var atrast informāciju par mirušajiem, to dzīves gadiem, atdusas vietām, kā arī papildināt informāciju par sev zināmiem cilvēkiem. Mājaslapā <https://familysearch.org> 1 vairāk informācijas būs par cilvēkiem, kas ir guldīti ārzemēs. Meklētājā ievadot vārdu, uzvārdu vai abus, var atrast informāciju. Tiek piedāvāti arī cilvēki ar līdzīgiem vārdiem un uzvārdiem, jo ārzemēs bieži vien tos maina, lai vietējiem vieglāk izrunāt. Šis ir tās lapa, ar kurām vieglāk strādāt. Mājaslapa <https://myheritage.lv> ir populārākā dzimtas koka veidošanas mājaslapa, tāpēc lielāka iespēja atrast savus radus būs, ja tieši tur tiks veidots savs ciltskoks. Interneta portālā "Facebook" ir arī grupa "Dzimtas detektīvs", kurā var atrast jau esošas diskusijas arī par mūspuses dzimtām, gan izveidot savu."

Vai ir cerība, ka moču tuss šogad Balvos tomēr notiks?

"Katru gadu ar lielu nepacietību gaidu jūnija sākumu, kad Balvos notiek vienmēr plaši apmeklētais pasākums "Motociklistu vasara". Pagājušajā gadā Balvu motokluba "Spieķi vējā" prezidents Andis Grāvītis izteicās, ka, iespējams, iepauzēs. Savukārt tagad valstī izsludinātās ārkārtas situācijas dēļ aizliegti visi masu pasākumi. Taču ir tāds labi zināms teiciens, ka cerība mirst pēdējā. Varbūt līdz jūnija sākumam ierobežojumus atcels un motociklistu saiets tomēr notiks?" jautā laikraksta lasītāja.

Atbildot uz uzdoto jautājumu, Balvu motokluba "Spieķi vējā" prezidents ANDIS GRĀVĪTIS skaidro, ka laikraksta lasītāju diemžēl nāksies apbēdināt - jau skaidri zināms, ka "Motociklistu vasaras" šogad nebūs: "Pagājušogad nosvinējām pasākuma 15 gadu jubileju un spriedām, ka vajadzētu atpūsties. Tagad vēl negaidīti atnāca Covid-19 ar visām no tā izrietošajām sekām. Laikam tiešām pienācis īstais laiks paņemt pauzi, tādēļ viss notiek tā, kā tam jānotiek. 25.aprīlī bija paredzēta oficiāla motosezonas atklāšana, bet tāda nenotika. Motoklubi katrs atsevišķi izbraukāja paši savus maršrutus, protams, ievērojot distancēšanos. "Spieķi vējā" mazliet paceļoja pa Latgali, iekļaujot Vidzemi. Izbraucām 300km aplīti maršrutā Rēzekne - Viļāni - Lubāna, atpakaļ caur Vecpiebalgu uz Balviem. Var teikt, ka sava motokluba sezonu esam atklājuši."

Vai vienmēr ārsta prakse iekasē līdzmaksājumu?

"Vēršoties pie sava ģimenes ārsta, vienmēr ir jāmaksā pacienta iemaksa. Gribētu zināt, vai tiešām visos gadījumos ārsta prakse ir tiesīga iekasēt šo maksājumu, vai šī nauda jāmaksā arī, ja vēlos palūgt tikai recepti sev vai savas ģimenes loceklim zināmas diagnozes gadījumā?" jautā iedzīvotājs.

Vēršoties pie valsts apmaksāta ģimenes ārsta, pacienta pienākums ir samaksāt līdzmaksājumu, kas ar šo gadu personām līdz 65 gadu vecumam ir 2 eiro, bet personām no 65 gadu vecuma - 1 eiro. Veselības ministrijas mājaslapā sniegtā informācija liecina, ka līdzmaksājums pie ģimenes ārsta nav jāmaksā pacientiem, kuri ir atbrīvoti no pacientu līdzmaksājumiem un ir noteikta rinda iedzīvotāju kategorijai, kuri ir atbrīvoti no līdzmaksājumiem. Bez tam reizi gadā pacients var vērsties pie sava ģimenes ārsta uz profilaktisko apskati, izņemot gadījumus, ja ģimenes ārsts pacientu ir izmeklējis slimības laikā. Profilaktiskā apskate pie ģimenes ārsta arī ir bez maksas.

Kā ir ar līdzmaksājumu, ja pacienti vēlas saņemt tikai recepti sev vai arī ģimenes loceklim? Redakcija sazinājās ar dažām ārstu praksēm Balvos. LĪGAS KOZLOVSKAS praksē paskaidroja, ka pašreizējā dzīves situācijā, vīrusa Covid-19 laikā, kad pacientus konsultē un izraksta arī zāles, līdzmaksājumu neiekasē. Taču citos apstākļos, kad praksi apmeklē ar mērķi izrakstīt recepti, pacientam noteiktais līdzmaksājums ir jāmaksā, jo prakse velta laiku sarunai par veselību, izmēra asinsspiedienu un tamlīdzīgi. Daktere ILGA ZUŠA skaidroja līdzīgi, ka Covid-19 laikā receptes izraksta elektroniski, darbība notiek attālināti, tāpēc nav jāmaksā, bet citos apstākļos, apmeklējot ģimenes ārsta praksi, tā ir pacienta vizīte, tāpēc būs jāmaksā arī līdzmaksājums.

Vai lodžiju un balkonu ārmalas ir jāremontē dzīvokļu īpašniekiem?

"Vai lodžiju un balkonu ārmalas ir jāremontē dzīvokļu īpašniekiem? Vai tas jāsaņemo ar būvvaldi? Vai katra dzīvokļa īpašnieka pašdarbība - lodžiju, balkonu dizains, izskats, krāsa - nekaitēs māju ārējam izskatam?" jautā pilsētas iedzīvotāja.

Balvu novada pašvaldības būvvaldes vadītāja, arhitekte ANITA AVOTIŅA uzskata, ka atbildes uz jebkuru jautājumu cilvēkiem jāmeklē likumdošanā. Piemēram, jāiepazīstas ar Dzīvokļa īpašuma likumu un ēku būvnoteikumiem. Tā Dzīvokļa īpašuma likuma 11.pantā "Dzīvokļa īpašnieka tiesības rekonstruēt, renovēt vai restaurēt dzīvokļa īpašumu" teikts: "Dzīvokļa īpašnieka tiesības rekonstruēt, renovēt vai restaurēt dzīvokļa īpašumu, ja atsevišķā īpašuma pārbūve skar kopīpašumā esošo daļu, dzīvokļa īpašniekam nepieciešams saņemt dzīvokļa īpašnieku kopības piekrišanu šajā likumā noteiktajā kārtībā." Savukārt "Ēku būvnoteikumi" paredz, ka "Ēkas fasādes apliecinājuma karte nav nepieciešama, ja otrās vai trešās grupas dzīvojamā ēkā (izņemot valsts aizsargājamos kultūras pieminekļus) plānota lodžiju aizstiklošana, neveicot citus fasādes būvdarbus, un būvvaldē iesniegts Dzīvokļa īpašuma likumā noteiktajā kārtībā pieņemts lēmums par lodžiju aizstiklošanas pieļaujamību un saskaņota ēkas vizuālā izskata un attiecīgās fasādes lodžiju aizstiklojuma skice vai pase ar skaidrojošu aprakstu.

Baltinavas Mūzikas un mākslas skolā

Kad ziema cīkstējās ar pavasari

12.maija rīts atnesa pārsteigumu - ziema atgādināja par sevi, bagātīgi saputinošs sniegs pavasara ziediem pilnajos dārzos un zālajos. Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi bagātīgo sniega kārtu izmantoja, lai izveidotu oriģinālus pavasara sniegavīrus.

Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas veidošanas skolotāja LILITA KŪKOJA atklāj, ka dabas kaprīze ļāva noorganizēt lielisku attālināto mācību stundu. Izmantojot dabas materiālu – sniegu, sniegavīrus izveidoja skolas audzēkņi Rihards Kokorevičs, Matilde Slišāne, Janeks Supe, Egija Ļvova un Rihards Cīrulis. L.Kūkoja priecājas, ka bērni izrādījās tik atsaucīgi: "Daži izveidoja vienu sniegavīru, citi - vairākus, vēl daži iesaistīja tā darināšanā visu ģimeni. Visi nostrādāja ļoti operatīvi, jo sniegs turējās tikai vienu dienu."

Skolotāja apgalvo, ka bērni savos darbos izpaudās ļoti radoši un visi bija pelnījuši labu vērtējumu. Katram radās sava ideja, kā jāizskatās sniegavīram pavasarī. Vienam no sniega veidotajiem vīriņiem roku vietā iesprausti ievu zari, citam galvā ziedu vainags, vēl kādam mugurā stiebru brunči. "Katrā darbā varēja just pavasara dvesmu. Vērojot bērnu darinājumus, prātā nāca atbilstošs pantiņš: "Ziema kāva pavasari ar sidraba zobentiņu, pavasaris gainījās ar rozīšu ziedīņiem", secina skolotāja.

L.Kūkoja uzskata, ka ziemīgā pavasara diena bija negaidīta, bet lieliska iespēja radošām izpausmēm: "Kad vēl varēsim izbaudīt, ka ziema ar pavasari cīkstējās?! Mums jāizmanto šādas iespējas, jāpielāgojas apstākļiem."

Taujāta, kā skolas audzēkņi un pedagogi pielāgojušies jaunajam - attālinātās mācīšanas - režīmam, skolotāja uzsver, ka darbs turpinās: "Uzdojam skolēniem uzdevumus, kas jāveic attālināti. Viņi mums atsūta savu darbu fotogrāfijas WhatsApp. Skolēni zīmē, glezno, veido no dabas materiāliem vai papīra. Savukārt 26.maijā viņu darbus nogādās skolā, lai izveidotu izstādi, ko varēs apskatīt pēc ārkārtas stāvokļa atcelšanas. Iespējams, darbu foto ievietosim apskatei kādā sociālajā tīklā vai novada mājaslapā. Par to vēl domāsim."

Saulaini sniegotās noskaņās. Egija Ļvova izvēlējās veidot sniega meiteni ar skaistu pieneņu vainadziņu. Arī pogām un acīm mākslas skolas audzēkne izmantoja šos pavasara ziedus saules krāsā.

Foto - no personīgā arhīva

Izmanto ziemas un pavasara atribūtiku. Rihards Cīrulis savā darbā attēlojis sajūtas, kad kalendārā - pavasaris, bet galvā - ziemas cepure.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Pavasariņa tautu meita no sniega. Matilde Slišāne izveidoja īstu pavasara sniegavīru ar zāļu stiebru brunčiem, pieneņu vainagu un ievu krūmu rokām.

Foto - no personīgā arhīva

Oriģināla ideja. Neparastu pieeju sniegavīru veidošanai piemeklēja Janeks Supe, kurš izveidoja mazu sniegavīru ģimeni.

Viens pats mājās

Paliekot mājās, nav jāgarlaikojas

Covid-19 ierobežojumu laiks katram aizrit citādāk. Vieni garlaikojas nezinot, ko iesākt ar brīvo laiku, citi aizpilda to ar dažādām saturīgām nodarbēm. Balvu Valsts ģimnāzijas skolnieks Kristiāns Bokta aizrāvēs ar dalību konkursos, ēdienu gatavošanu un citām ne mazāk aizraujošām aktivitātēm.

Nesen Kristiāns piedalījās Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes rīkotajā konkursā "Paliec mājās!", kurā viņš piedāvāja desmit lieliskus ieteikumus, kā pavadīt brīvo laiku mājās. Kristiāns neslēpj, ka arī pats ikdienā izmanto savus ieteikumus. Sevišķi viņš aizrāvēs ar ēdienu gatavošanu. Pūšim ir arī savs šis brīža firmas ēdiens – sacepums ar sieru, kas garšo ne vien pašam un ģimenei, bet arī radniekiem. "Ar šo ēdienu bieži iepriecinu mājiniekus," apgalvo topošais absolvents.

Viens no Kristiāna ieteikumiem ir piedalīties dažādos konkursos. To viņš izmanto regulāri. Arī šobrīd, BVĢ direktora vietnieces Dainas Medinieces rosināts, skolēns piedalās Izglītības un zinātnes ministrijas izsludinātajā konkursā par brīvības tēmu. "Šajā Covid-19 laikā piedalījos arī dziesmas "Tavs karogs" videoklipa

tapšanā. Tas, protams, notika virtuāli, jo interesentus aicināja iesūtīt video ar savu iedejoto, iespēlēto vai iedziedāto materiālu. Dziesmas "Tavs karogs" videoklipa pirmizrāde norisinājās 4.maijā - Latvijas neatkarības atjaunošanas dienā. Tā ir par katru no mums: mēs visi varam būt kā karogs, kas iedvesmo, dod spēku un ticību. Šo dziesmu bija plānots dziedāt arī XII Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos, taču ārkārtējās situācijas dēļ svētkus pārcēla uz 2021.gada vasaru," stāsta topošais absolvents piebilstot, ka šī ziņa viņu apbēdināja, jo, būdams kora dalībnieks, cerēja nokļūt uz Mežaparka Lielās estrādes un piedzīvot neaizmirstamas emocijas: "Tomēr uzskatu, ka nav ko skumt. Mēs visi kopā, kaut arī katrs savās mājās, joprojām esam tas spēks, pateicoties kuram, svētki noteikti notiks."

Kristiāns neslēpj, - lai gan sākumā attālinātā mācīšanās šķita pat interesanta, jo bija kaut kas jauns, tagad viņš jūtas nedaudz noskumis: "Tā kā šis ir mans pēdējais mācību gads ģimnāzijā, žēl, ka nevaru vairs satikt ne skolotājus, ne klasesbiedrus." Pūšim mazliet žēl, ka izpaliks arī izlaidums, lai gan sertifikātu izsniegšanas pasākums ir iepļānots uz 24.jūliju.

Foto - no personīgā arhīva

Viens no vaļaspriekiem. Covid-19 karantīnas laikā Kristiāns aizrāvēs ar ēdienu gatavošanu. Topošais absolvents nereti iepriecina mājiniekus ar gardām un neikdienišķām maltītēm.

Pagaidām Kristiāns gatavoja ģimnāzijas noslēguma eksāmeni. Vasarā viņš plāno pavadīt laiku ar ģimenei un atpūsties, lai

sakrātu spēkus jaunam mācību cēlienam, jo rudenī cer uzsākt sabiedrisko attiecību un medijpratības studijas Vidzemes Augstskolā.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Skolu dzīve

Par šo laiku varētu sarakstīt grāmatu...

Zinaida Logina

Strauji tuvojas mācību gada noslēgums skolās un daudziem - eksāmenu laiks. Ārkārtas situācijas ieviešana valstī radīja situāciju, ko varētu nosaukt par vienu lielu pārbaudījumu arī izglītības sistēmai. Cik šajā ārkārtas situācijā valstī eksāmenu laikam gatavi skolotāji, kā šo pārbaudījumus kārtos skolēni, par to šoreiz runājam ar Rekavas vidusskolas direktora vietnieci AINU KEIŠU. Viņa neslēpj, ka par šo laiku varētu sarakstīt grāmatu.

Eksāmeni būs dažādi

Valsts pārbaudes darbus – eksāmenus – Rekavas vidusskolā kārtos ne tikai 12.klases, bet arī 10. un 11.klases skolēni. “Tā esam darījuši katru gadu, ka 10.klases skolēni, pabeidzot apgūt ģeogrāfijas kursu, un 11.klases skolēni, pabeidzot apgūt informātikas un ekonomikas kursu, nokārto eksāmenu. Tas svarīgi skolēniem, kuri vēlas un domā, ka eksāmens būs viņiem vajadzīgs turpmākās profesijas iegūšanā,” saka A.Keiša. 12.klase kārtos obligātos eksāmenus latviešu valodā, matemātikā un svešvalodās. Pārsvārā klātienē skolēni izvēlējušies kārtot pārbaudījumu angļu valodā. Tie, kuri skolu absolvē neklātienē, parasti un arī šogad izvēlas kārtot svešvalodas eksāmenu krievu valodā. 12.klases skolēniem, neskatoties uz šī gada situācijas piedāvāto atlaidi skolu absolvēt ar trīs obligātajiem eksāmeniem, būs arī ceturtais, iepriekšējos vidusskolas gados nokārtotais eksāmens. Ģeogrāfijas eksāmenu šogad kārtos visi desmitās klases skolēni, četri vienpadsmitās klases skolēni kārtos informātikas, bet viens – ekonomikas eksāmenu. Arī Rekavas vidusskolā valsts pārbaudes darbus organizēs Ministru kabineta 2019.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.183 grozījumos paredzētajos laikos, kā arī ievēros Slimību profilakses un kontroles centra un Veselības ministrijas ieteikumus.

Izmantos sporta nama plašās telpas

Veiksmīgai eksāmenu norisei Rekavā ir sagatavots skolas sporta nams. “Tur jau no 18.maija notiek eksāmenu konsultācijas. Ja tos kārtu mazāks skolēnu skaits - informātikā, angļu valodā, ekonomikā, konsultācijas notiek mācību kabinetā pēc izveidota saraksta, ar ko skolēni ir iepazīstināti. Katrā eksāmena priekšmetā skolotāji organizē 3 – 4 konsultācijas. Skolēniem un skolēnu vecākiem tika piedāvāts pašvaldības organizētais transports nokļūšanai uz konsultācijām, bet viņi no šī piedāvājuma atteicās. Skolēni skolā ierodas paši. Pārsvārā konsultācijas sākas ap desmitiem ritā un ilgst trīs stundas,” skaidro direktores vietiece.

Visi strādā aizsargmaskās

Pirms konsultācijām telpās veic virsmu dezinfekciju. Gan skolēni, gan skolotāji strādā aizsargmaskās. Skolotāji atzīst, ka maskā ir grūti ilgstoši runāt, jo no izelpas siltuma svīst seja, aizsvīst arī brilles. “Visi situāciju saprot, nekurn, bet tas to nepadara vieglāku. Ir nemiers, vai skolēni varēs strādāt atbilstoši savām spējām šādos apstākļos?” pārdomas pauž A.Keiša. Eksāmenu laiks ir samazināts, nebūs starpbrīžu. To ilgums - trīs stundas. Katram eksāmenam ir norises apraksts, kas stingri jāievēro. Izglītojamajiem un personām, kuras piedalās eksāmena nodrošināšanā, jāievēro Ministru kabineta 2020.gada 12.marta rīkojums Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”, Veselības ministrijas 2020.gada 12.maija ieteikumi Nr. IeNA/8 “Ieteikumi Covid-19 infekcijas profilaksei”, kā arī “Ieteikumi 9. un 12.klašu izglītojamo un profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu pirmseksāmenu klātienē konsultāciju un valsts pārbaudījumu organizēšanai un norisei ārkārtējās situācijas laikā”. Tas liecina, ka pirms eksāmeniem skolas vadībai un eksāmena vadītājam ir jāveic pamatīgs sagatavošanās darbs. Katru dienu skolas vadība un skolotāji seko līdzi aktualitātēm par valsts pārbaudes darbu tēmu un cer, ka skolēniem, ievērojot 2 m distanci, eksāmenā varēs strādāt bez maskām.

Bija pārspriedumi, būs viedoklis

Aina Keiša stāsta, ka, runājot par eksāmenu saturu, būtisku izmaiņu nav, bet nelielas tomēr būs. “Skolēniem atbildes būs jāatzīmē atbilstu lapās. Piemēram, latviešu valodas

Foto - I.Cibule

Rekavas sporta hallē - konsultācijas. Priekšā eksāmeni, bet jau pavisam drīz skolas absolventiem būs svinīgi noslēguma pasākumi: 9.klasei - 5.jūnijā, 12.klasei - pēc matemātikas eksāmena - 12.jūnijā. Ievērojot visus distancēšanās noteikumus, skolas vadība un skolotāji centīsies, lai šīs dienas skolēniem padarītu īpašas, skaistas un atmiņā paliekošas.

eksāmenā iepriekšējos gados skolēni rakstīja 350 – 400 vārdus garu pārspriedumu par vienu no dotajām tēmām. Tā vietā šogad būs jāuzraksta 200 – 250 vārdus garš viedoklis, pamatojot to ar literatūras un kultūras faktiem, kas nebūt nav vienkāršāk. Matemātikā darbā būs par trīs uzdevumiem mazāk, bet, tāpat kā pārējos eksāmenos, nebūs samazināta grūtības pakāpe. To, vai pārējie uzdevumi būs vieglāki, sarežģītāki, ātrāk veicami vai laikietilpīgāki, uzzināsim tikai, tos saņemot. Svešvalodās nebūs valodas lietojuma daļas,” atklāj A.Keiša. Viņa neslēpj, ka ir arī vēl neatbildēti jautājumi, lai arī uzmanīgi klausījušies Izglītības un zinātnes ministrijas un centra informatīvo semināru tiešraides par valsts pārbaudes darbu norisi. “Personīgi man vēl nav īsti saprotams, kā, piemēram, svešvalodu centralizētajā eksāmenā (CE) varēs veikt mutvārdu daļas kvalitatīvu ierakstu, ievērojot 2 m distanci starp skolēnu un intervētāju, kuri būs maskās. Ceru, ka tad, kad konsultācijās šādi izmēģinājuma ieraksti tiks veikti, situācija kļūs saprotamāka. Varbūt par šo eksāmena daļu vēl saņemsim precizējumus no Valsts izglītības satura centra (VISC),” piebilst skolotāja.

Citāds ritms un darba metodes

Par skolēnu gatavību eksāmeniem pēc pirmajām konsultācijām Rekavas vidusskolas skolotājiem vēl grūti spriest. Skolēni kopš 13.marta strādā ar citādākām darba metodēm, citādākā ritmā, kā tas ir normālā mācību procesā. “Tas ir pietiekami ilgs laika posms. Domāju, ka martā skolēni bija lielākā mērā gatavi kārtot svešvalodu CE nekā tagad. Kaut arī eksāmenu mācību priekšmetu skolotāji ir vadījuši tiešsaistes nodarbības mācību vielas pilnvērtīgākai apguvei, tās nespēj aizvietot klātienē mācības. Jau paskatoties uz skolēniem, saproti, kurš mācīto saprot un kurš nesaprot. Cerēsim uz mūsu skolēnu spēju saņemties, atcerēties un apgūto pielietot,” cerīgi saka A.Keiša.

Pārbaudījums nogurdinājis visus

Arī Rekavas skolotāji un skolēni atzīst, ka attālināto mācību laiks ir ļoti labi pārbaudījis un arī nogurdinājis visus kā jebkas, kas nenotiek normāli. Skolēniem pēkšņi bija jāsaprot mācīties patstāvīgi, skolotājiem – jāapgūst jaunas mācību platformas, jāmaina mācību vielas tematiskais plānojums, jāpielāgo apgūstamā mācību viela skolēnu patstāvīgas izpratnes līmenim. “Mācoties attālināti, grūtāk veikt skolēnu zināšanu vērtējumu. Sākotnēji skolotājiem ieteicām izmantot vien formatīvo vērtējumu (i vai nī), bet, kad sapratām, ka semestra un gada vērtējumi būs jāizliek attālināti, izstrādājām pārbaudes darbu grafiku un notika pārbaudes darbi. Vai šī laika vērtējumi ir objektīvi? Visiem mūsu skolas skolotājiem ir pietiekami ilga darba pieredze, lai spētu skolēna darbu novērtēt objektīvi. Arī vērtēšanas nolikums nav atcelts. Uztraukumam par to, ka skolēniem darbus palīdz veikt vecāki vai lielākie brāļi un māsas, nav pamata, ja vien šāds atbalsts palīdz sasniegt vēlamo rezultātu un sniedz zināšanas. Ja tas nav pārbaudes darbs, kurā pārbauda skolēna, nevis ģimenes vai cita atbalsta personāla zināšanas,” zina teikt A.Keiša. “Uzskatu, ka mūsu skolotāju, skolēnu un vecāku starpā pārsvārā ir labas attiecības un mērķtiecīga sadarbība. Esam veiksmīgi tikuši ar visu galā,” saka A.Keiša.

Skolēnu domas par mācībām mājās apstākļos daļas. Dažus mācību priekšmetus esot vieglāk mācīties, citus – grūtāk. Ir

bijuši arī anekdotiski gadījumi, kad skolēns domrakstā par attālinātajām mācībām raksta: “Es nedomāju, ka to jebkad pateikšu, bet es gribu uz skolu un gribu skolā mācīties!” Pat vislabāk sagatavotā attālināto mācību stunda un pat visapzinīgākais skolēna darbs nespēj aizstāt komunikāciju klātienē.

“Šis laiks prasa no mums ikdienišķu varonību – skolēniem tā parādās, pārvarot savu negribēšanu, nevarēšanu, izdarot laikus un kārtīgi. Vecāku varonību redzam, palīdzot bērniem, uzmuntrinot un atbalstot tos, izvirzot prasības, kas veido atbildīgu attieksmi pret saviem pienākumiem. Esam ļoti pateicīgi mūsu skolas skolēnu vecākiem un ceram, ka arī viņiem šis laiks ir bijis ne vien smags, bet arī savā ziņā interesants. Skolotājiem šis ir īpašs laiks, kad darba ir daudz vairāk, kad ir jāatrod pareizie risinājumi, pareizā pieeja, pareizie vārdi, kad ir jāsaņem. Es domāju, ka šo laiku mēs visi vēl ilgi atcerēsīmes,” pārliecinoši saka direktores vietiece.

Darba metodes bija visdažādākās

Uzsākot attālinātās mācības, tāpat kā visas skolas, arī Rekavas vidusskola ar rīkojumu noteica saziņas un mācību darba platformas. “Respektējam izglītības un zinātnes ministres I.Šuplinskas ieteikumus un centāmies izvēlēties tās darba platformas, kuras skolēni labāk pārzina. Jaunā situācija prasīja jaunas metodes, un iepriekš izmantotajām mācību platformām pievienojās jaunas, galvenokārt tiešsaistes nodarbību vadišanai - Zoom, DISCARD. Skolotāji plānoja un organizēja mācības, izmantojot savam mācību priekšmetam vispiemērotākās darba metodes. Pamatā darbs notika ar ierastajiem mācību līdzekļiem, tika uzdoti mācību grāmatās un darba burtnīcās atrodamie uzdevumi, bet populāra mācību vide bija arī *uzdevumi.lv*, *soma.lv* un citas. Skolotāji ierakstīja balss ziņas ar komentāriem, filmēja video. Uzdevot darbu, vairāki skolotāji veica arī stundas gaitas – darbu veikšanas secības aprakstu, lai skolēni, it īpaši pamatskolas jaunākajās klasēs, varētu strādāt arī bez vecāku palīdzības. Atgriezenisko saiti varēja saņemt ne tikai e-klases pastā, bet arī *WhatsApp* ziņās, *uzdevumi.lv* atbildēs, tiešsaistēs, telefonsarunās, balss ierakstos un citos veidos. Mācību vielu skolotāji pārplānoja, lai skolēniem nebūtu pārslodzes,” teic A.Keiša.

Aicina mācīties Rekavā

Rekavas vidusskolas direktores vietiece Aina Keiša domā, ka nākamgad uzsākt mācības skolā nebūs viegli. Neskatoties uz to, ka divus ar pusi mēnešus visi mācījušies attālināti, ar skolēniem klātienē ilgāku laika posmu nebūs notikusi klātienē komunikācija, turklāt ir lietas, ko nevar iemācīt attālināti. “Ceru, ka mēs visi kopā pārvarēsim arī šīs grūtības un iespējami ātri atkal varēsim turpināt strādāt ierastajā ritmā. Ar nākamo mācību gadu Latvijas skolās sāks īstenot pakāpeniskas pārmaiņas mācību saturā un pieejā 1., 4., 7. un 10.klasēs. Esam izstrādājuši izvēles grozus vidusskolas klasēm. Esam lauku vidusskola un varam nodrošināt tikai divus piedāvājuma grozus, bet varam solīt, ka visi tālākām studijām vajadzīgie mācību priekšmeti tiks apgūti vismaz optimālā līmenī, kas ļaus mūsu skolēniem turpināt mācības izvēlētajā profesijā, tāpēc aicinām izvēlēties mācīties Rekavas vidusskolā!” mudina Aina Keiša.

Lazdukalniešiem sava simtgadniece

Simto jubileju sagaida moža

Sanita Karavoičika

Tieši pirms gadsimta, 1920.gada 15.maijā, Abrenes apriņķa Pilsniekos strādīgajā Antonijas un Jāņa Voitu ģimenē pasaulē nāca ceturtais bērns - meita STEFĀNIJA, kurai Dievs vēlējis sagaidīt svētkus, ko lemts piedzīvot tikai izredzētajiem – savu simto dzimšanas dienu. Turklāt Stefānija ir viena no retajām gaviļniecēm, kura šūpuļsvētkus atzīmējusi jau divreiz – pasē kļūdaini ierakstītajā 2.aprīlī un istajā dzimšanas dienas datumā – 15.maijā.

16.maija pēcpusdienā Lazdukalna pagasta "Kastaņu" mājās valdīja ista rosība, jo ciemos sapulcējās paši tuvākie Stefānijas Masas cilvēki – meita Anna, mazbērni, mazmazbērni, mazmazmazmeitiņa. Ilgdzīvotāju svētkos neaizmīra ne Valsts prezidents Egils Levits, kurš atsūtīja personīgi parakstītu apsveikumu, ne Rugāju novada domes priekšsēdētāja Sandra Kapteine un Lazdukalna pagasta sociālā darbiniece Anita Gavare, kuras ieradās, lai suminātu gaviļnieci. Sveicienus un laba vēlējumu sūtīja arī radi un kaimiņi. Šajā dienā visapkārt valdīja prieks un neviltotas emocijas - ik pa brīdīm Stefānijas kundzes acis kļuva miklas un pār vaigiem ritēja prieka asaras. 100.jubilejā sirmā kundze saņēma ne vien daudzus apsveikumus un laba vēlējumu, bet arī īpašu dāvanu – 100 baltas krizantēmas, kuras kā dāvanu pasniedza vismīļākie cilvēki. Savukārt Stefānija viņiem atbildēja ar aizkustinājuma pilnu veltījuma dziesmu "Es Dievmāti svēto", kas vienaldzīgu neatstāja nevienu.

Ar māsām pie rokas bēga uz purvu

Svētku reizē Stefānija Masa klātesošajiem atklāja, ka simts gadi aiztraukušies ļoti ātri, neskatoties uz to, ka lielākā daļa dzīves aizvadīta smagā darbā. Stefānija piedzima Lazdukalna pagasta Pilsniekos astoņu bērnu ģimenē kā ceturta, bet viņai ļoti ātri nācās kļūt pieaugušai, jo mamma agri aizgāja aizsaulē. "Kad mammīte nomira, mazākajām māsiņām bija 8 un 12 gadi. Faktiski es viņas arī izaudzināju," stāsta jubilāre. Vienas no viņas spilgtākajām jaunības dienu atmiņām saistās ar karu un vāciešu ienākšanu, kuru dēļ viņai ar mazajām māsiņām nācās bēgt uz purvu. Stefānija atklāj, - tas bija baisi - spilvens uz galvas, bet pāri svīlpojošas lodes.... "Tēvs palika mājās ar savu māti, jo viņa bija uz gultas, bet es ar mazajām uz purvu. Vienu - pie vienas rokas, otru – pie otras. Atceros, ka nebija lāgā ēdiena, ko uz sitiena paņemt līdzī, tik vien kā izceptās maizes kukulītis. To arī paķēru," stāsta simtgadniece. Tolaik purva malā dzīvoja arī dakteris Losevs, kuram bija meita tādā pat vecumā kā viena no Stefānijas mazajām māsiņām, un vēl dēls. Arī viņi meklēja patvērumu no vācu karaspēka šāviņiem. "Purvā pavadīto diennakti atcerēšos visu mūžu. Vēl šodien atminos, kā grauzījam to vienu maizes klaipiņu, lai tik bērniem tiek. Paši ar dakteri palikām neēduši. Tikai otrās dienas rītā pie mums atskrēja mans vecākais brālis un paziņoja, ka ienākusi jaunā armija – varam doties mājās," stāsta jubilāre.

Virtene ar barankām – kur vēl lielāku prieku!

No jaunības laikiem simtgadniecei palikušas prātā ne tikai tās sliktākās atmiņas. Stefānija ar smaidu uz lūpām atminas brīdi, kad tēvs ar zirgu pārbrauca mājās no tirgus. Zirgam kaklā

vienmēr bija uzkārtā virtene ar gardām barankām - kur vēl lielāku laimi bērniem! Tēvs centās iepriecināt savas atvases, kā spēja, jo mamma viņiem vairs nebija... Pēc mammītes nāves ģimenei patiešām neklājās viegli. Vecākā māsa un brāļi gāja ganos, citi bērni pie saimniekiem - par puišiem, Stefānija – par meitu. Tā viņi pelnīja maizi un iztikšanu ziemai. Tad nāca kolhozu laiki, kad padomju vara uzstādīja stingrus noteikumus. Toreiz vienā mājsaimniecībā nedrīkstēja būt vairāk par vienu govī. Ja kādam bija divas vai trīs, tās bija jānodod. "Bija mums tāds lielsaimnieks Baranauskis, kuram piederēja liela kūts. Pie viņa bija nodošanas punkts, kurā par galveno no kolhoza izvirzīja un norīkoja strādāt mani. Es biju atbildīgā par visām 14 govīm," atminas Stefānijas kundze. Tas bija smags laiks, jo visu nācās darīt tikai un vienīgi ar rokām. Ceļa malā atradās aka, kurā vajadzēja laist dzesēties ar rokām izslauktu pienu. Pēc siena nācās doties uz pārsimts metrus attālo saimnieka šķūni, kur tas no milzīgajiem siena vāliem bija jāizplēš un jāatnes ar nastām. "Kad atnācu uz kūti un nosviedu zemē nastu, rokas atpakaļ atlikt vairs nevarēju. No smaguma tās vienkārši neliecās... Bija grūti, bet izturēju," teic simtgadniece.

Pa dzīvi ar Dieva vārdu un svētību

Gāja laiks, un pienāca brīdis, kad vajadzēja veidot savu ģimeni. Stefānija izredzēto tālu nemeklēja – 32 gadu vecumā viņa kļuva par sievu Antonam, ar kuru jau no mazām auga kaimiņos. Viņiem piedzima divi bērni – meita Anna un dēls Pēteris. Diemžēl liktenis nebija lēmis Stefānijai un Antonam kopā nosirmot – pēc 17 gadu kopdzīves vīrs saslima un nomira. "Savā ziņā Dieviņš mani sargājis – vīru paņēma, bet pēc laika mūsu mājās dēls Pēteris ievēda burvīgu vedekliņu Irēnu, kura man kļuvusi tikpat kā meita. Pie viņas dzīvoju jau 37 gadus," teic Stefānija. Viņas atzīst, ka lielākā laime, lepnums un prieks ir dzimtas turpinājums - 4 mazbērni, 7 mazmazbērni un viena mazmazmazmeitiņa. Un tas viss, pateicoties lūgšanām, Dieva svētībai un klātbūtnei, kas Stefānijai bijusi vērtība visu 100 gadu garumā.

Jautāta par ilgdzīvošanas noslēpumu, sirmā jubilāre atzīst, ka ik rītu sāk ar lūgšanu, bet ik vakaru dodas gulēt ar pateicību Dievam. "Sagaidījusi savu simto jubileju, esmu priecīga un pateicīga Dievam. Patiešām nedomāju, ka tik ilgi nodzīvošu, jo bērība bija grūta - mamma agri nomira un man bija jāaudzina mazās māsiņas. Kas jādara, lai tik ilgi nodzīvotu? Nezinu, laikam jālūdz Dievs, lai būtu veselība, izturība un Dieva palīgs. Ja Dievs palīdzēs, viss būs. Mēs visi nākuši no ticīgām ģimenēm, tēvs piektdienās neēda gaļu un svētdienās nevienam neļāva strādāt. Tā augu es un tā audzināju savus bērnus," atklāj Stefānija Masa. Arī sirmās kundzes meita Anna Serga apliecina, - mammīte abus ar brāli jau no mazotnes audzinājusi ticības garā: "Vienmēr ar Dieva vārdiem ceļā pavadīja un sagaidīja. Arī tagad, ja kādam grūti, atliek tikai paprasīt, lai mamma palūdz Dieviņu."

Garīgā maize ir lūgšanas

Neskatoties uz darbīgo mūžu, tagad simtgadnieces ikdienu pāiet rimti un rāmi. Viņa atzīst, ka no rītiem patiek pagulēt vismaz līdz pulksten 10-11, un tad jau var celties un brokastot. Gadu diem ejot, jubilāres brokastu izvēle daudz nav mainījusies, jo joprojām garšo biežpiens ar maizīti. Bet pusdienās reizēm kārojas arī kāds stiprāks gaļas ēdiens. Gaviļniece neslēpj, ka saldumi viņai īpaši pie sirds neiet – šad un tad

Kā gaišs saules stars! Lai arī Stefānijas dzimšanas dienā laiks bija apmācies, brīdī, kad gaviļniece ar sveicējiem iznāca ārā pie mājas, uzspīdēja silta saulīte. Tas nevienam nebija pārsteigums, jo sirmā gaviļniece visiem ir kā gaišs un silts saules stars, kas spēj likt pasmaidīt pat visdrūmākajā dienā. Savā nozīmīgajā dzīves jubilejā Stefānija dāvanā saņēma 100 krizantēmas un trīs ābelītes, kuras iestādīja turpat blakus 90 gadu jubilejā dāvētajam pilādzim.

Foto - no personīga arhīva

Piecu paaudžu sievietes. Lazdukalniete Stefānija Masa var būt patiesi lepna, jo viņai pieder milzīga bagātība - bērni, mazbērni, mazmazbērni un jau arī mazmazmazmeitiņa. Gaviļnieces mīļie stāsta, ka Stefānija nekad neaizmirst par saviem mazbērniem un mazmazbērniem - vienmēr atminas, kad kuram svētki, un sagādā kādu dāvanīņu.

kādu konfektīti vai citu gardumu, protams, apēst var, bet tas arī viss. Vienīgais, bez kā Stefānijas kundze nevar iztikt ne dienu, ir lūgšanas un kristīgais radio. Katru dienu vienā un tajā pašā laikā viņa pa "Radio Marija" noklausās Svēto Misi, bet vakarā - dievkalpojumu. Tā ir simtgadnieces garīgā maize un pamatu pamats. Un ne velti, jo Stefānijas kundze visu dzīvi gājusi ar Dieva vārdu. Arī bērnus un mazbērnus centusies audzināt ticībā. Kara laikā viņa paņēma un saglabāja Augustovas baznīcas atribūtus, lai pēc tam tos atgrieztu atpakaļ. Turklāt Stefā-

nija visu laiku dziedājusi Augustovas baznīcas kori, bijusi procesiju vadītāja un atbalstījusi baznīcas draudzes dzīvi. Viņa ir arī viena no Latvijas Nemateriālā kultūras mantojuma vērtību sarakstā iekļautās vērtības "Psalmu dziedāšana Ziemeļlatgalē" nesējām. Tieši tādēļ jubilārei viena no lielākajām dzimšanas dienas dāvanām bija prāvesta Oļģerta Misjūna apciemojums mājās dzimšanas dienā 15. maija rītā. "Kad saņemta Dieva svētība, tad sirds un prāts mierīgi. Tad var dzīvot tālāk," moži teic gaviļniece.

Foto - no personīga arhīva

Jautā Ezera ielas iedzīvotāji

?

Par trotuāru, zemes kaudzēm un pagraba logiem

Laikraksta "Vaduguns" redakcija saņēma vairākus jautājumus no daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem Ezera ielā, Balvos. Atbildes lūdzām sniegt Balvu novada pašvaldībai un pašvaldības aģentūrai "SAN - TEX".

✓ "Ezera ielā, Balvos, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Balvu daļas apkārtnē un uz Verpuļevas pusi notiek labiekārtošanas darbi - gar daudzdzīvokļu namiem noņemta zemes virskārta. Tur paredzēts izveidot trotuāru? Ja tā, par kādiem līdzekļiem to plānots izbūvēt - pašvaldības vai arī nauda tiks ņemta no māju uzkrājuma? Kādu materiālu izmantos celiņa izveidošanai?" jautā tuvējo māju iedzīvotāji.

Balvu novada pašvaldības aģentūras "SAN - TEX" direktors ULDIS SPRUDZĀNS skaidro, ka vietā, kur noņemta zemes virskārta, savulaik jau bija trotuārs. Tomēr laika gaitā tas aizauga, iesēdās un bija krietni vien zemākā līmenī nekā blakus esošais autoceļš. "Tādēļ aģentūras darbinieku šī brīža uzdevums bija noņemt zemes virskārta, lai redzētu, kādā stāvoklī ir vecais trotuārs. Par turpmākajiem darbiem jājautā Balvu novada pašvaldībā. Jebkurā gadījumā konkrēti visi šie darbi tiek un tiks veikti par pašvaldības līdzekļiem, nevis no tuvējo māju uzkrājumu naudas," darīja zināmu U.Sprudzāns.

Kā laikraksts "Vaduguns" noskaidroja Balvu novada pašvaldībā, iedzīvotāju minētajā vietā tika veikti vēsturiskās asfaltētās ietves atrakšanas darbi, lai novērtētu tās stāvokli. "Pēc zemes virskārtas noņemšanas ir redzams, ka lielākajā ietves posmā asfalta segums ir pietiekami labi saglabājies, lai to izmantotu kā gājēju celiņu vai pamatni celiņam. Tomēr ir arī dažas vietas, kur asfalts nav saglabājies, līdz ar to jāizvērtē labākais potenciālais risinājums. Šobrīd notiek dažādu risinājumu izvērtēšana, lai maksimāli izmantotu pašvaldībai pieejamos resursus, tajā skaitā arī no Lāča dārza izņemtās trotuāra plātnes. Darbus ir plānots pabeigt šī gada laikā," pastāstīja pašvaldībā.

✓ Daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 24 iedzīvotāji interesējas, kādēļ šī nama iekšpagalmā atvestas un izgāztas zemes

Foto - A.Kirsanovs

Foto - A.Kirsanovs

kaudzes, velēna? "Ko ar zemi paredzēts darīt?" jautā iedzīvotāji.

"SAN - TEX" direktors U.Sprudzāns pastāstīja, ka tā ir noņemta zemes virskārta no tās pašas Ezera ielas, kur paredzēts izveidot trotuāru. "Iekšpagalms, kur atveda un izgāza zemi, ir pašvaldības īpašums. Šo zemi izlīdzinās turpat iekšpagalmā - vietās, kur iekšpagalma laukums ir zemāks, nosēdies," skaidro "SAN-TEX" direktors.

✓ Savukārt kāda daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 24 iedzīvotāja jautā, cik izmaksā mājas pagraba logu noma un kāda firma veic šos darbus?

"SAN - TEX" direktors U.Sprudzāns pastāstīja, ka uz katru mājā esošo dzīvokli tika izsūtītas aptaujas lapas ar jau-

tājumu, vai piekrist pagraba logu nomaīnai. "Balvu novada pašvaldība veica tirgus izpēti, lai noskaidrotu izmaksas, kas saistītas ar pagraba logu nomaīnu ar pilnu apdari daudzdzīvokļu mājai Ezera ielā 24, Balvos. Lētāko piedāvājumu (2000 eiro izmaksas) iesniedza SIA "Logi Durvis" no Madonas. Kopumā paredzēts veikt 16 pagraba logu izgatavošanu un nomaīnu. Vairākums mājas iedzīvotāju nobalsoja par remontdarbiem. Apmaksa par padarītajiem darbiem tiks veikta no Ezera ielas 24 mājas uzkrājuma naudas. Tāpat aptaujas lapā dzīvokļu īpašniekus aicinājām rūpīgi izvērtēt šo lēmumu, šādā veidā darot mums zināmu savu gribu un uzņemties atbildību par lēmumu," informē U.Sprudzāns.

Šī gada izmaksas autoceļiem

Iztērēti divdesmit miljoni

Šogad VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs", veicot autoceļu ikdienas uzturēšanas darbus, ieskaitot ziemas dienesta darbus, ieguldījis 21,8 miljonus eiro.

Bedru remontdarbi uz asfalta seguma autoceļiem veikti 1,4 miljonu eiro, grants ceļu greiderēšanas darbi - 1,9 miljonu eiro, bet iesēdumu un bedru remontdarbi - 6,7 miljonu eiro apmērā. Satiksmes drošības uzlabošanai uz valsts autoceļiem ar asfalta segumu veikti bedru remontdarbi vairāk nekā 59100m² apjomā. Lai nodrošinātu komfortablākus braukšanas apstākļus, grants autoceļiem veikta greiderēšana 47 400 km garumā, iesēdumu un bedru remonts - 185 100 m³ apjomā, bet dilumkārtā jeb greiderējamā kārtā atjaunota 7 380 m³ apjomā. Kopumā valsts

autoceļu segumu uzturēšanas darbos ieguldīti 10,48 miljoni eiro.

Autoceļu kopšanā šogad ieguldīti 4,47 miljoni eiro. Lai autoceļa segumam uzlabotu ūdens atvades sistēmu, veikta grāvju tīrīšana 121 800 m³ apjomā, bet nomaļu grunts uzauguma noņemšana - 127 400 m³ apjomā. Lai uzlabotu pārredzamību autoceļu krustojumos un nodalījuma joslās, veikta krūmu griešana vairāk nekā 1 700 ha apjomā. Savukārt satiksmes organizēšanas darbi šogad veikti 733 330 eiro apmērā. Darbu izpildes ietvaros uzstādītas vai nomainītas 4 226 ceļa zīmes un vairāk nekā 2 900 signālstabiņi. Drošības barjeru nomaīna veikta 1 140 m garumā. Caurteku tīrīšana veikta 828 m garumā, bet bojāto caurteku nomaīna - 2 361 m garumā.

Isumā

Palīdzēsim atrast maku!

Aizvadītās svētdienas vakarā no pulksten 19.30 līdz 21 pie Balvu muižas no automašīnas tika nozagts naudas maks ar dokumentiem uz Olgas Šoldres vārda. "Žēl, ka ir cilvēki, kuri atļaujas iekļūt svešā mašīnā un no tās nozagt citam piederošas mantas. Jebkurā gadījumā, atrodot maku, lūgums zvanīt uz tālr. nr. 25461184. Pats svarīgākais ir atrast tajā esošos dokumentus! Maks bija melns ar sudraba taureni uz maka sāna," lūdz palīdzību sieviete.

Informē policija

No 18. līdz 24.maijam Valsts policijas Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā (Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadi) sastādīti divi administratīvā pārkāpuma protokoli par atrašanās alkohola reibumā sabiedriskā vietā. Reģistrēts viens ceļu satiksmes negadījums bez cietušajiem. Par transportlīdzekļa vadīšanu alkoholisko dzērienu iespaidā sodīts viens cilvēks. Reģistrēti trīs gadījumi par akcīzes preču nelikumīgu apriti un viena zādzība. Savukārt kopumā minētajā laikā mūspusē uzsākti pieci kriminālprocesi, trīs administratīvās lietvedības un sastādīti 16 administratīvo pārkāpumu protokoli.

Glabā nelikumīgi izgatavotu alkoholu

18.maijā Balvu novada Viksnas pagastā reģistrēts ar akcīzes preču (alkohola) nelikumīgu apriti saistīts nodarījums. Proti, 1955.gadā dzimis vīrietis savā dzīvesvietā glabāja desmit litrus nelikumīgi izgatavotu alkoholisko dzērienu (brāgu). Uzsākta administratīvā lietvedība.

Jāpiebilst, ka Valsts policija gan mūspusē, gan arī visā Latvijā ik pa laikam konstatē ar akcīzes preču (alkohola) nelikumīgu apriti saistītus nodarījumus. Viens no pēdējiem šādiem gadījumiem valstī bija vakar Salaspilī, kur kādā dzīvoklī kratīšanas laikā policisti konstatēja un atsavināja mucas un pudeles, kurās kopumā atradās 110 litru šķidruma ar alkoholam raksturīgu smaku. Saistībā ar notikušo uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 221.1 panta pirmās daļas - par nelegāli izgatavotu alkoholisko dzērienu vai spirtu saturošu šķidrumu, kas nav alkoholiskie dzērieni, bet kuru piedāvā kā alkoholiskos dzērienus, realizāciju. Par šādu pārkāpumu likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods. Tāpat policija aicina iedzīvotājus ziņot arī par citām nelegālā alkohola, cigarešu un narkotiku tirdzniecības vietām, tās atzīmējot Iekšlietu ministrijas interaktīvajā kartē.

Brauc dzērumā

19.maijā Balvu novada Tilžas pagastā 1970.gadā dzimis vīrietis vadīja traktoru 2,27 promiļu alkohola reibumā. Uzsākts kriminālprocess.

20.maijā Rugāju novada Lazdukalna pagastā 1968.gadā dzimis vīrietis vadīja mopēdu 2,42 promiļu alkohola reibumā.

24.maijā Balvos 1984.gadā dzimis vīrietis vadīja velosipēdu 2,53 promiļu alkohola reibumā.

Stiprā dzērumā guļ uz soliņa

19.maijā Balvos 1970.gadā dzimis vīrietis sabiedriskā vietā gulēja uz soliņa un neorientējās apkārtējā vidē - bija stiprā alkohola reibumā atkārtoti gada laikā (3,15 promiles). Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Aizvadītajās dienās Valsts policijā reģistrēti vēl vairāki gadījumi par atrašanos dzērumā sabiedriskā vietā. Tā 19.maijā Balvos atkārtoti gada laikā sabiedriskā vietā alkohola reibumā atradās 1962.gadā dzimis vīrietis. Viņam konstatēja 2,38 promiļu reibumu. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

23.maijā Balvos parkā uz soliņa 2,47 promiļu alkohola reibumā gulēja 1957.gadā dzimis vīrietis. Šādu pārkāpumu vīrietis izdarīja atkārtoti gada laikā.

24.maijā Balvos 1979.gadā dzimis vīrietis atradās 2,90 promiļu alkohola reibumā sabiedriskā vietā atkārtoti gada laikā. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Jaunākie žurnālu numuri

Dari Pats

☞ Pirts: lāvu izbūve, krāsns montāža, elektrība. Turpinām rakstu sēriju par ģimenes pirts būvniecību. Beidzamie darbi, lai pirti varētu sākt lietot. Dūmvada un krāsns ierīkošana, apgaismojuma ierīkošana pērtuvē un dušā, lāvu izbūve u.c.

☞ Fasādes siltināšana. Ēku fasāžu siltināšana ir diezgan komplicēts un atbildīgs darbs. Bet tas nav sarežģīts. Galvenais - veikt to rūpīgi.

Siltināšanas darbi ietver vairākus posmus. Sagatavošanās darbi: stalažu montāža, virsmas attīrīšana un gruntēšana. Cokola profila montāža. Siltumizolācijas materiāla izvēle un visu nepieciešamo materiālu iegāde. Siltumizolācijas materiāla pielīmēšana un papildus piestiprināšana.

☞ Darbarīku sienas sistēma. Sakārtota darba vide sekmē darba procesu! Darbarīkus ērtāk atrast un paņemt, ja tie sakārtoti pie sienas, nevis guļ samesti kādā kastē vai atvilktnē. Tāpēc vērts veidot sienas stiprinājumu sistēmas.

☞ Terase no kompozītmateriāla. Koka āra terase pēc 10 gadu kalpošanas bija padevusies laika zobam. Nolēmām to atjaunot, izmantojot modernos kompozītmateriāla terases dēļus, pie viena pastiprinot karkasu ar papildu lāgām. Lūk, kā tas notika... Terases atjaunošana soli pa solim.

☞ Vannasistabas remonts. Vannasistaba ir viena no tehniski sarežģītākajām telpām mājoklī, bet tas nenozīmē, ka remontu nevarat paveikt pašu spēkiem. Te ir daudz iespēju pieļaut kļūdas, kuru novēršana prasīs laiku un naudu. Tāpēc ārkārtīgi svarīgi visu rūpīgi izplānot, pirms ķerties pie remonta. Lūk, daži svarīgi aspekti, plānojot remontdarbus... Ceļvedis remontā: no plāna līdz realizācijai!

☞ Gaisā ir spēks! Pneimatiskie darbarīki, tas ir, tādi, kas darbojas ar saspiestu gaisu, caurmērā ir lētāki nekā to analogi, ko darbina strāva. Mājamatnieku darbnīcās parasti izmanto kompresorus ar 8-10 bāru darba spiedienu... Aplūkojam pneimatisko instrumentu izmantošanu mājas apstākļos ar praktiskiem piemēriem.

Veselība

☞ Bīstamās infekcijas. Kopš 11.marta Pasaules Veselības organizācija izsludinājusi Covid-19 pandēmiju. "Visticamāk, jau nākamgad Covid-19 uzskatīs par gluži normālu sezonālu vīrusu, ar ko vienkārši būs jārēķinās. Līdzīgi kā rēķināties ar gripu," saka Latvijas Infektoloģijas centra galvenā ārste Baiba Rozentāle.

☞ Tradīcijas pagaidīs! Saruna ar veselības ministri Ilzi Viņķeli. Situācija, ko dirīģē Covid-19, var mainīties nevis pa dienām, bet pa stundām. Epidēmijas apkarošanas virpulī ierauta arī veselības ministre, kurai šīs krīzes situācijas kuģis veselības aprūpē nu ir jāizstūrē caur iespējami mierīgākajiem ūdeņiem.

☞ Labās lietussarga specialitātes. Turpinām stāstu sēriju par ārstiem, kuri bez savas pamatspecialitātes palīdz pacientiem arī savādāk. Daktare Inese Kokare medicīnā strādā jau 25 gadus - viņa ir Fizikālās medicīnas un rehabilitācijas centra vadītāja, algoloģe jeb sāpju ārste, kā arī akupunktūras ārste.

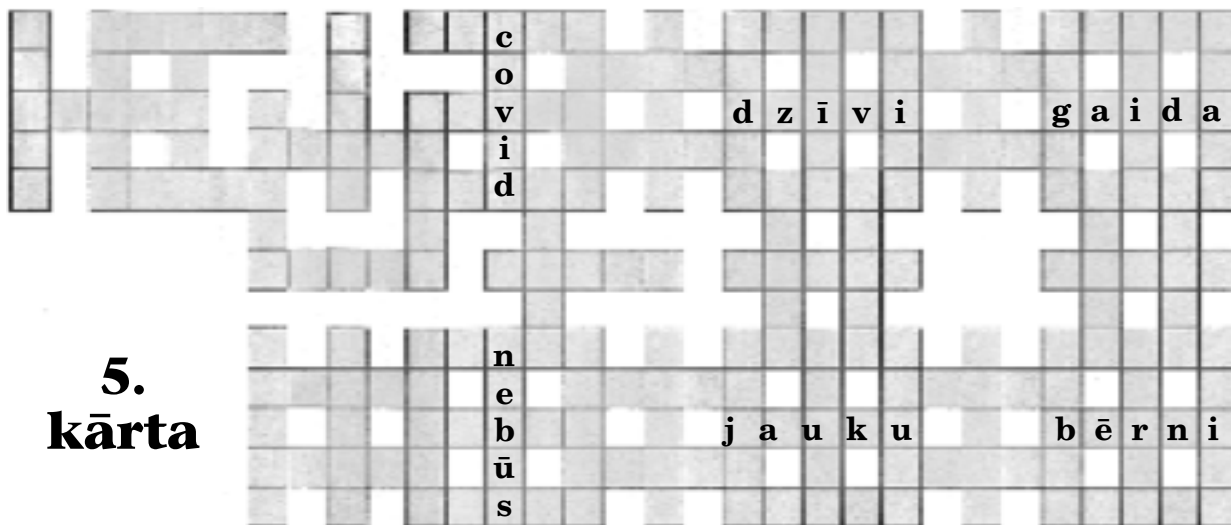
☞ Obsesīvi kompulsīvie traucējumi - slimība, nevis personības iezīme. Visiem ir reizes, kad ceļu pārskrējuša melna kaķa dēļ pārejam pāri ielai vai drošības pēc atgriežamies mājās pārbaudīt, vai izrāvām gludekli. Taču, ja cilvēks cieš no obsesīvi kompulsīvajiem traucējumiem (OKT), viņš šajās darbībās var iestrēgt pat uz vairākām stundām. Tas ir nopietni.

☞ Nekādu priekšrocību! Vegāna un veģetāra uztura piekritēji pēdējā laikā daudz slavas dziesmu dzied kokosriekstu eļļai. Bet vai tā patiešām ir pelnījusi atrasties uz pjedestāla? Dietologi un uztura speciālisti nesaskata kokosriekstu eļļas priekšrocības, ja salīdzina to ar citām eļļām. Tieši pretēji - no visām augu eļļām tajā ir visvairāk piesātināto tauku.

☞ Mans laiks pašizolācijā. Valstis, kur dzīvo Guna, Līga un Beāte, cilvēki ātrāk saprata pašizolācijas lielo nozīmi Covid-19 ierobežošanā. Sievietes dalījās pieredzē ne tikai par noskaņojumu, mājās pavadīto laiku, bet arī par atšķirīgajiem paradumiem karantīnas un pašizolācijas laikā savā mītnes zemē. Ar viņām sazinājāmies marta vidū, kad arī Latvijā bija izsludināts ārkārtas stāvoklis un ieviesti ierobežojumi.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāja gaida pārsteiguma balva.

5. kārtā

Aleja - Anita - asina - astma - barot - bauda - bikla - dejās - divus - Elita - kadrs - kaija - kaite - kaste - kausā - krāso - kurpe - kuras - labas - labot - laime - lapas - lauks - lācis - lēnas - lozes - ļauna - maize - malka - manas - mājas - melis - nauda - pierē - pilis - plate - plīts - raiba - Rasma - rinda - sader - saper - sauca - sauks - savas - sekas - sesks - siers - sieva - sista - skaļa - skats - slido - slimī - stabs - stars - steks - snauž - tiesa - titri - vagas - valis - zebra - zivis

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.jūnijam.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: I.Homko (Medņeva), P.Bodrovs, N.Mantone (Bērzkalnes pagasts), B.Sopule (Vīksna), L.Krilova, S.Sirmā, Z.Pulča, G.Amantovs, J.Voicišs, J.Pošeika, St.Lazdiņš, A.Ruduks (Balvi), A.Mičule (Tilža), L.Markova (Briežuciema pagasts), D.Zelča (Krišjāņu pagasts).

4.kārtā veiksmē uzmaidīja PĒTERIM BODROVAM no Bērzkalnes pagasta. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzīgi ņemt personu apliecinošu dokumentu).

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu - Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski - vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Draudzēsīmies? Iesūtīja Anna no Balviem.

Āraišu ezerpils pirms restaurācijas. Iesūtīja Andris Keiselis.

12.maijs Balvos. Iesūtīja Jānis no Balviem.

Ieva zied. Iesūtīja Rūdolfs Kozlovs.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Informē VID

Līdz 1.jūnijam vairākām iedzīvotāju kategorijām obligāti jāiesniedz gada ienākumu deklarācija

Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina, ka vairākām iedzīvotāju kategorijām līdz šī gada 1.jūnijam obligāti jāiesniedz gada ienākumu deklarācija par 2019.gadu. Tas attiecas arī uz tiem iedzīvotājiem, kam saistībā ar progresīvās nodokļa likmes vai diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanu ir radusies nodokļa starpība, kas jāpiemaksā valsts budžetā. Tā kā ārkārtējās situācijas dēļ VID nepieņem klientus klātienē, aicinām iesniegt deklarāciju elektroniski, VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā, kas ir arī ērtāk un vienkāršāk.

Līdz šī gada 1.jūnijam ieskaitot, gada ienākumu deklarācija obligāti jāsniedz tiem iedzīvotājiem, kuri 2019.gadā:

ir veikuši saimniecisko darbību (piemēram, ir individuāla uzņēmuma īpašnieki, izīrē vai iznomā savu īpašumu, ir zemnieku saimniecības īpašnieki, ir guvuši ienākumus no profesionālās darbības u.c.);

ir guvuši ienākumus ārvalstīs, tajā skaitā jūrnieki, kuri bijuši nodarbināti uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, izņemot gadījumus, ja nodokļa maksātājs ir saņēmis algota darba ienākumus, kas kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm ir pakļauti aplikšanai ar iedzīvotāju ienākuma nodokli analogisku nodokli;

ir guvuši ar nodokli neapliekamos ienākumus, kas kopumā 2019.gadā pārsniedza 10 000 eiro (piemēram, gūti ienākumi no personiskās mantas pārdošanas);

ir guvuši ienākumus, kuri apliekami ar 10% nodokļa likmi (piemēram, ienākumu no nekustamā īpašuma izīrēšanas, ja Valsts ieņēmumu dienestam ir paziņots par neregistrējamās saimnieciskās darbības veikšanu, vai guvuši ienākumu no augoša meža vai kokmateriālu pārdošanas, no kuriem nodoklis nav ieturēts ienākuma izmaksas vietā);

ir guvuši citus ar nodokli apliekamos ienākumus, no kuriem izmaksas vietā nav ieturēts nodoklis, t.sk. no fiziskām personām saņemti dāvinājumi, kas ir apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Tāpat gada ienākumu deklarācija līdz šī gada 1.jūnijam obligāti jāiesniedz:

ja rodas pienākums piemaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli saistībā ar progresīvās likmes piemērošanu (20% - ienākumam līdz 20 004 eiro, 23% - ienākumam, kas pārsniedz 20 004 eiro, bet nepārsniedz 62 800 eiro, 31,4% - ienākumam, kas pārsniedz 62 800 eiro);

ja rodas pienākums piemaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli saistībā ar gada diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanu (jāpārlicinās, vai galvenā ienākumu gūšanas vieta gada laikā piemēro VID prognozēto neapliekamo minimumu atbilstoši ienākumam).

Savukārt, ja personas kopējie gada ienākumi 2019.gadā pārsniedz 62 800 eiro, deklarācija obligāti jāiesniedz līdz šī gada 1.jūlijam ieskaitot.

Kā samaksāt nodokļu starpību, ja tāda radusies?

Gadījumā, ja personai, aizpildot gada ienākumu deklarāciju par 2019.gadu, ir radusies nodokļa starpība, kas jāpiemaksā valsts budžetā, pie noteiktiem nosacījumiem nodokļa piemaksas termiņš tiek pagarināts. Proti, 2018. un 2019.gada ienākumu deklarācijā aprēķinātās nodokļa samaksas termiņš ir 2020.gada 1.decembris tām personām, kuru ar nodokli apliekamie gada ienākumi atbilst šādiem nosacījumiem:

2018.gadā tie nepārsniedz 55 000 eiro, bet 2019.gadā - 62 800 eiro;

tie ir saņemti tikai Latvijā;

no tiem izmaksas vietā ir ieturēts nodoklis;

tiem ir tiesības piemērot neapliekamo minimumu un atvieglojumus (piemēram, algota darba ienākumi, autoratlīdzība, pensijas, darbnespējas pabalsti, ienākumi no uzņēmuma līguma, ja persona nav reģistrējusi saimniecisko darbību, u.c.).

Tāpat budžetā piemaksājamo summu var samazināt vai pilnībā izlīdzināt, pievienojot gada ienākumu deklarācijai čekus, kvītis vai citus attaisnojuma dokumentus par attiecīgajā gadā veiktajiem maksājumiem par ārstniecību, izglītību un citiem attaisnotajiem izdevumiem.

Visos pārējos gadījumos nodokļa starpība, kas izveidojusies par 2019.gadu, ir jāiemaksā valsts budžetā līdz šī gada 16.jūnijam vai, ja ienākumi pārsniedz 62 800 eiro, līdz 16.jūlijam. Tāpat var arī vērsties VID ar iesniegumu un vienoties par personai pieņemamu maksājumu grafiku.

Ja persona, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, konstatē, ka aprēķinātā nodokļa piemaksas summa nepārsniedz 1 (vienu) eiro, to neuzskata par nodokļa parādu un valsts budžetā tā nav jāiemaksā.

Kad nav obligāti jāiesniedz gada ienākumu deklarācija?

Tie iedzīvotāji, uz kuriem neattiecas neviens no augstāk minētajiem kritērijiem, taču kuri vēlas atgūt pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli par apmaksātajiem ārstniecības, izglītības, bērnu interešu izglītības pakalpojumiem, veiktajām iemaksām pensiju fondos vai citiem attaisnotajiem izdevumiem, to var darīt visa 2020.gada laikā. Brīvprātīgo gada ienākumu deklarāciju par 2019.gadu var iesniegt līdz

2018. un 2019. gada ienākumu deklarācijā aprēķinātā nodokļa samaksas termiņš pagarināts līdz 2020.gada 1.decembrim

Pagarināto samaksas termiņu Tev var piemērot, ja:

- ✓ neesi saimnieciskās darbības veicējs un īpašuma izīrētājs
- ✓ ienākums gūts tikai Latvijā
- ✓ Ar nodokli apliekamie ienākumi 2018.gadā nepārsniedz 55 000 €, bet 2019.gadā - 62 800 €
- ✓ ienākuma nodokli ieturējis Tavš ienākuma izmaksātājs
- ✓ ienākumam (tā veidam) ir tiesības piemērot neapliekamo minimumu un atvieglojumus

pat 2023.gada 16.jūnijam, savukārt visa 2020.gada laikā vēl var iesniegt deklarācijas arī par trim iepriekšējiem gadiem (2019., 2018. un 2017.).

Kā iesniegt gada ienākumu deklarāciju?

Gada ienākumu deklarāciju var iesniegt elektroniski, izmantojot VID EDS, vai arī sūtot pa pastu uz adresi: Valsts ieņēmumu dienests, Talejas iela 1, Rīga, LV-1978.

Plašāka informācija pieejama VID mājaslapā sadaļā "Gada ienākumu deklarācija". Jautājumu un neskaidrību gadījumā zvanīt uz VID konsultatīvo tālruni 67120000 vai arī uzdot savu jautājumu rakstiski VID EDS sadaļā "Sarakste ar VID". Atgādinām, ka, zvanot uz VID Konsultatīvo tālruni 67120000, ikviens var saņemt arī personificētu konsultāciju, ja vien zvanot pieslēdzas VID EDS un nosauc tur redzamo kodu.

Informāciju sagatavoja VID Sabiedrisko attiecību daļa

Informē Izglītības un zinātnes ministrija

Vairākas izglītības jomas aktivitātes varēs īstenot klātienē

Valsts pārbaudījumi un iestājpārbaudījumi pamatzglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpē, bērnu un jauniešu nometnes, pieaugušo mācību process, interešu izglītības process, kā arī vēl vairākas sporta aktivitātes varēs norītēt klātienē no šī gada 1.jūnija.

Par šādiem nosacījumiem lēma Ministru kabinets, pieņemot grozījumus 2020.gada 12.marta rīkojumā Nr. 103 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu". Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) rosināja atvieglot Covid-19 izraisītās ārkārtējās situācijas līdzšinējo regulējumu, lai pakāpeniski atgrieztos pie pilnvērtīga izglītības procesa. Respektējot iepriekš noteiktos ierobežojumus, daudzas izglītības jomas aktivitātes varēja īstenot tikai daļēji. Šis dienas lēmums nozīmē, ka arī augstākās izglītības pakāpē valsts pārbaudījumi varēs norītēt klātienē, ja tie nebūs iespējami attālināti. Klātienē formātā varēs izmantot arī profesionālās kvalifikācijas eksāmeniem un iestājpārbaudījumiem.

Sabiedrība gaidīja regulējumu attiecībā uz bērnu un jauniešu nometnēm, un pieņemtie rīkojuma grozījumi paredz atļaut nometņu darbību no 1.jūnija. Tā kā nometnes mēdz būt ļoti dažādas - sākot no interešu izglītības un beidzot ar piedzīvojumu un sporta nometnēm, kā arī to formāti mēdz būt dažādi - dienas vai diennakts,- ir sagatavotas nometņu rīkošanas

vadlīnijas, kas tiks nodotas nometņu organizatoriem. Par interešu izglītības nometnēm papildu informāciju varēs saņemt Valsts izglītības satura centra Neformālās izglītības departamentā, par sporta nometnēm - IZM Sporta departamentā.

Attiecībā uz sportistiem šis dienas lēmums nozīmē, ka, neievērojot 2m distanci, būs atļauti sporta treniņi (nodarbības) tādiem sportistiem, kuri ir Latvijas pieaugušo izlašu, Latvijas Olimpiskās vienības un Latvijas Paralimpiskās vienības dalībnieki, kā arī tādu komandu sporta spēļu augstāko līgu komandu dalībnieki, kuri veic no rakstveida līguma izrietošus sportista pienākumus. Tomēr tas nebūs attiecināms uz ciņu sporta veidu sportistiem. Lai gan valdība izšķirās par Covid-19 izraisītās ārkārtējās situācijas ierobežojumu mazināšanu, tomēr jāatceras, ka nosacījumi pulcēšanās, publisko vietu un pasākumu apmeklēšanai joprojām ir spēkā - ne vairāk kā 25 personu pasākumi, ievērojot 2m distanci un stingrus higiēnas noteikumus. Visās sabiedrības darbības jomās pakāpeniski ir jāatgriežas pie ierastā dzīves ritma, bet izšķirošs būs individuālās atbildības faktors. Tas, cik rūpīgi katrs ievēros epidemioloģiskās drošības noteikumus, kā arī izglītības un sporta procesa organizatoru prasības, jau tuvākajā laikā parādīs, vai Latvijas sabiedrība spēj organizēti rīkoties, turpinot Covid-19 izraisītās slimības ierobežošanu.

Piedāvā darbu

DARBS VĀCIJĀ GAĻAS KOMBINĀTĀ. Stundas likme - 9,30 eiro, nodrošinām ceļu un dzīvošanu Vācijā. Sīkāka informācija pa telefonu. SIA ALMA M, reģ. nr. 40003543608, lic. nr. 22/2017. Tālrunis: 20227843.

Dekšņu kapu valde saka lielu PĀLDIES Arnoldam Zizlānam.

Ikvienam ir iespēja īsi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 3 eiro par 25 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

